

Vlaams
Parlement

vergadering **C164**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

van 15 maart 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over een eigen justitiehuis in Halle-Vilvoorde – 1356 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de vereenvoudiging van de aanvraag van dienstencheques door mensen met een beperking – 1357 (2015-2016)	6
VRAAG OM UITLEG van Ortwin Depoortere aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over kankerpatiënten met een beperkt studieprogramma die geen kinderbijslag ontvangen – 1362 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over kinderbijslag voor studenten met een zware studiebelasting – 1379 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Lies Jans aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het vervallen van het recht op kinderbijslag voor kankerpatiënten met beperkt studieprogramma – 1386 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over kinderbijslag voor studenten met een onvolledig studieprogramma – 1473 (2015-2016)	7
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over erkenning van PET-scans – 1460 (2015-2016)	13
VRAAG OM UITLEG van Tine van der Vloet aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de zorgboerderijen en de persoonsvolgende financiering – 1494 (2015-2016)	16
VRAAG OM UITLEG van Martine Taelman aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het elektronisch toezicht – 1479 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de sociale begeleiding bij elektronisch toezicht – 1485 (2015-2016)	19
VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over verontrustende opvoedingssituaties – 1476 (2015-2016)	26
VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over Jeugdhulp 2.0 – 1526 (2015-2016)	31

VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over een eigen justitiehuis in Halle-Vilvoorde – 1356 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, mijn vraag om uitleg is geen vraag van voortschrijdend inzicht, maar wel van voortschrijdende invulling. Er is inderdaad gezegd en bevestigd dat het de intentie is om het Nederlandstalig justitiehuis Brussel via drie antennes een volwaardiger invulling te geven in Halle-Vilvoorde.

Ik kan u bevestigen dat wij een dynamische procureur hebben die nu een vervolgingsbeleid voert in dat gesplitst parket Halle-Vilvoorde. Door heel wat lokale overheden wordt dat ingeschat als een verademing en een aanpak op maat. We zouden nog blijer zijn met een eigen justitiehuis, maar zullen toch al een tevredenheidsgevoel hebben wanneer we hiermee dichterbij huis, naar Halle-Vilvoorde, dit soort van rechtspleging zouden kunnen transfereren.

Minister, kunt u nu al wat meer toelichting geven bij de verdere invulling van de bijhuizen? Naar ik hoor, zouden dat Asse, Vilvoorde en Halle zijn. Hoe volwaardig zal de dienstverlening daar zijn? Mogen we blijven hopen dat dat de opstap zal zijn naar een volwaardig justitiehuis?

Met dank voor de verdere invulling van onze nieuwsgierigheid.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: De specifieke vraag naar vestigingsplaatsen of antennes van het Brussels Nederlandstalig justitiehuis in het administratief arrondissement Halle-Vilvoorde is op de eerste plaats ingegeven door de oprichting van het parket Halle-Vilvoorde. De antennes moeten de dienstverlening van het justitiehuis ten aanzien van dit parket en de samenwerking met het parket bevorderen.

Het parket van de procureur des Konings is een van de vele opdrachtgevers van het justitiehuis. Het parket is in hoofdzaak opdrachtgever in de materies slachtofferonthaal en bemiddeling in strafzaken. Er moet in samenspraak met de procureur des Konings worden gestreefd naar een antennewerking bij het parket Halle-Vilvoorde voor deze beide materies. In de meeste gerechtelijke arrondissementen hebben de justitieassistenten belast met slachtofferonthaal of bemiddeling in strafzaken een lokaal ter beschikking in het gerechtsgebouw of in het gebouw waar het parket is gehuisvest.

Bovendien bestaat het plan erin om in een aantal publieke gebouwen, die gelegen zijn in het arrondissement Halle-Vilvoorde, één of meer antennes van het justitiehuis Brussel te installeren. In die gebouwen zouden de justitieassistenten lokalen voor bureelgesprekken met justitiecliënteel ter beschikking hebben. De justitiabelen zullen zich op afspraak naar een antenne kunnen begeven, dicht bij huis. Het zal dus gaan om lokalen op meerdere plaatsen in de Vlaamse Rand, zodat justitiabelen met woonplaats in de Rand zich niet langer naar Brussel-Hoofdstad hoeven te verplaatsen.

De antennewerking heeft dus twee grote pluspunten: een betere samenwerking met het parket Halle-Vilvoorde, in het bijzonder voor de materies slachtofferonthaal en bemiddeling in strafzaken, en een grotere nabijheid voor de justitiabelen, die zich niet langer naar Brussel-Hoofdstad hoeven te begeven voor

een bureelgesprek. Dat laatste zal moeten gebeuren op afspraak. Het is gebruikelijk dat voor een bureelgesprek met een justitieassistent steeds vooraf een afspraak wordt gemaakt, zodat dit weinig verschil uitmaakt. Er zal evenwel geen onthaal- en permanentiefunctie zijn: dit vormt een verschil in vergelijking met een volwaardig justitiehuis, maar de samenwerking met het parket enerzijds en de betrokken lokale besturen anderzijds zou dit perfect kunnen opvangen.

Het Nederlandstalig justitiehuis Brussel wordt als gevolg van de opsplitsing van het Brusselse parket geconfronteerd met een aanzienlijke toename van de werklast. Dat kan niet worden opgevangen met het huidige personeelskader. Er is een duidelijke stijging van het aantal opdrachten voor de justitie van Brussel. Vooral in de laatste twee jaar, met de splitsing van het parket vanaf 1 april 2014, is die stijging frappant. De evolutie is het meest duidelijk in de mandaten bemiddeling in strafbemiddeling en vrijheid onder voorwaarden. Om het hoofd te kunnen bieden aan de toenemende werklast zal het personeelskader van het Brusselse justitiehuis moeten worden uitgebreid. In het kader van de begrotingscontrole zijn hiervoor bijkomende middelen gevraagd.

Er zijn op dit ogenblik geen plannen om een eigen justitiehuis Halle-Vilvoorde op te richten. Het gerechtelijk arrondissement Brussel is ongewijzigd gebleven. Het werkgebied van het Nederlandstalig justitiehuis te Brussel blijft samenvallen met dit gerechtelijk arrondissement.

Ik sluit uiteraard niet uit dat we in de toekomst daar anders naar zullen kijken, maar ons aanvoelen is toch dat de start met de antennes zich op de kortste termijn opdringt.

De opsplitsing van het justitiehuis Brussel, dat relatief klein is, zou op dit ogenblik weinig efficiënt zijn. Het vergt een nog grotere uitbreiding van het personeelskader. Met kleinere teams kunnen die schommelingen in de opdrachten en de afwezigheden moeilijker worden opgevangen. Ook de expertise-opbouw is moeilijker. Het zou op dit moment alleszins niet de meest efficiënte aanwending van de beschikbare middelen zijn. Tot slot is het zo dat de keuze voor een bepaalde vestigingsplaats steeds een verlies aan bereikbaarheid zal betekenen.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, ik dank u voor de manier waarop u aan onze vraag naar invulling tegemoetkomt. Uw uitleg maakt duidelijk op welke manier de contactpunten zullen functioneren. Mag ik begrijpen dat de contactpunten in Asse, Halle en Vilvoorde eigenlijk nog niet vastliggen en dat het eventueel nog op meerdere punten zou kunnen dan die drie? Of is dat op dit ogenblik min of meer uitgeklaard? U voelt dat we die nieuwsgierigheid ingevuld willen krijgen.

Ik ben blij te horen dat de opdrachten toenemen. Dat betekent dat de werking van het gesplitste parket efficiënt is, dat het nieuwe noden detecteert en inspeelt op nieuwe evoluties op het terrein.

Dan denk ik dat het nodig zal zijn de personele bezetting te vergroten. Is er al een idee van het aantal mensen dat conclaafgewijze zou worden gevraagd of voorgesteld in de hoop dat daar deels zal aan worden tegemoetgekomen?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Collega Doomst haalde een aantal terechte punten aan. We hebben ook al vragen gesteld over het feit dat sinds de laatste staats-hervorming het Nederlandstalige justitiehuis van Brussel met veel meer opdrachten zit, maar met veel minder middelen dan voordien. Er is een en ander

fameus misgelopen met de staatshervorming en de verdeling van de middelen als het gaat over het Nederlandstalig en het Franstalig justitiehuis van Brussel.

Dat heeft gevolgen op het terrein. De substituut-procureur heeft daar recent nog over gezegd, ik heb daarover ook een schriftelijke vraag gesteld, dat het gemiddeld 123 dagen duurt vooraleer een justitieassistent kan worden aangesteld en vanaf die aanstelling duurt het nog eens 265 dagen vooraleer er in strafbemiddeling effectief een dossier kan worden afgesloten. Dat is veel te lang om van een geloofwaardige Vlaamse justitie te kunnen spreken.

Ik was evenzeer benieuwd als collega Doomst omtrent de invulling die u had willen geven aan het personeelskader vlak voor de drie contactpunten zoals u ze nu noemt. Vandaag zijn het lokalen waar kan worden vergaderd, en is er geen permanentie. Welke invulling van de dienstverlening wilt u daar zelf realiseren?

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Ik heb twee korte bijkomende vragen. U spreekt van bijkomend personeel dat nodig is op basis van een werklasmeting. Spreken we dan over een werklasmeting die al aan bod kwam in een van de vorige vergaderingen of in de plenaire? Als ik me niet vergis had u toen nog geen idee wanneer die zou kunnen landen en wanneer de resultaten bekend zouden zijn. Kunt u dat wat meer uitleggen?

Hebt u een idee hoe de kost van die drie contactpunten zich verhoudt tot één justitiehuis?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Om met het laatste te beginnen, het is niet zo dat we dat meten aan een geobjectiveerde werklasmeting in de zin van ooit een eenheid gemeten en dan gekeken. Er is natuurlijk wel gekeken naar bijkomende mandaten en opdrachten, die kan je wel meten. Als je kijkt naar de verschuiving die heeft plaatsgevonden van het Franstalig justitiehuis Brussel naar het Nederlandstalig justitiehuis Brussel ingevolge de taalregelgeving, als je kijkt naar het effect van het eigen beleid van het betrokken parket, als je dat allemaal bij elkaar zet en kijkt naar wat er vroeger werd gepresteerd, dan spreek ik over januari 2015, en als je kijkt hoeveel bijkomende opdrachten er zijn, dan kan je vrij goed rekenen wat dat betekent aan nieuwe werklasm. Dan spreken we toch over een bijkomende werklasm van 40 procent, zonder rekening te houden met de impact van het eigen vervolgingsbeleid van het parket Halle-Vilvoorde.

Dat zijn toch relatief objectieve cijfers die er in elke redenering op wijzen dat er hoe dan ook een verhoogde werkdruk is en dat daar personeel moet worden voor ingezet. We ramen het op ongeveer zeven à acht justitieassistenten. Ik zeg dat met enig voorbehoud, want dat is natuurlijk een vraag die een vakminister stelt bij een begrotingscontrole. Ik kan niet vooruitlopen op wat er tijdens de begrotingsbesprekingen zal gebeuren, maar ik geef wel de cijfers zoals ze op dit moment bij onze administratie bekend zijn en voorliggen.

Collega Doomst heeft altijd iets Messiaans in zich gehad, maar in Asse kunnen we terecht in het gebouw van justitie zelf, in Halle en Vilvoorde is men aan het onderhandelen met de lokale overheden om te zien hoe er overeenkomsten kunnen worden gesloten.

Michel Doomst (CD&V): Minister, dank voor de bijkomende gegevens. Ik hoop echt dat de begrotingscontrole geeft wat u ervan verwacht. Het is belangrijk voor wat we voelen op het terrein en dat het efficiënt werken van dat nieuwe parket bijgebeend blijft door dat justitiehuis op maat. Ik hoop dat we voor de invulling,

zowel naar locatie als naar personeel, dit jaar toch de nodige effecten op het terrein zullen zien.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de vereenvoudiging van de aanvraag van dienstencheques door mensen met een beperking – 1357 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Het aantal dienstencheques dat men kan aankopen aan 9 euro is beperkt tot 400 per jaar voor een individuele gebruiker en 800 per jaar voor een gezin. Er zijn echter uitzonderingen voor eenoudergezinnen, gehandicapte personen, ouders van minderjarige gehandicapte kinderen en oudere personen die een tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden genieten. Deze categorieën mogen per kalenderjaar 2000 dienstencheques aan 9 euro bestellen.

Echter, om van deze uitzondering te kunnen genieten, moeten deze mensen jaarlijks een attest van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) indienen bij Sodexo. Ik stelde hierover al vragen aan minister van Werk Muyters, die de problematiek erkende en bereid was om het systeem te vereenvoudigen vanaf 2016 om een einde te maken aan deze overbodige papierlast. Volgens hem moet dit mogelijk zijn door werk te maken van digitalisering en een automatische gegevensstroom tussen de betrokken administraties.

Met de nieuwe toewijzing van de aanbesteding, de verschuiving naar Vlaanderen, en de invoering vanaf 1 januari van de Vlaamse dienstencheques, lag de focus de laatste drie maanden vooral op praktische problemen. Daardoor is het onderzoek naar de mogelijke vereenvoudiging van de attesten voor personen met een handicap nog niet bij deze eerste operationalisering meegenomen. Het onderzoek is dan ook nog niet afgerond. Er was wel een eerste bespreking hierover tussen het departement en Sodexo. In een volgende fase is er echter overleg nodig met de agentschappen die de attesten uitgeven, waaronder dus het VAPH dat onder uw bevoegdheid valt, minister.

Staat u net als uw collega van Werk achter de vereenvoudiging die moet voorkomen dat mensen met een beperking jaarlijks een attest van het VAPH moeten indienen bij Sodexo? Zult u er bij het VAPH op aandringen om met Sodexo snel te komen tot een regeling die de informatie via digitalisering en automatische gegevensstromen koppelt tussen Sodexo en het VAPH? Tegen wanneer wilt u dit kunnen regelen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ja, ik ben voorstander van het voorstel om het indienen van het jaarlijks attest bij Sodexo te vereenvoudigen. Het is belangrijk om de papierlast voor de personen met een handicap zo veel mogelijk te beperken. Het VAPH stelde het attest van erkenning door het VAPH al online beschikbaar via de applicatie 'mijnvaph'. Dit attest kan onder andere gebruikt worden als bewijs voor Sodexo om het maximaal aantal dienstencheques te verhogen. De persoon met een handicap kan het attest via zijn eID zelf downloaden.

Ik zal het VAPH vragen om te onderzoeken of een gegevensstroom via de Kruispuntnbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) kan worden opgestart. Het VAPH

integreert zijn doelgroep al bij de KSZ. Dit betekent dat de personen met een handicap erkend door het VAPH al gekend zijn bij de Kruispuntbank. Sodexo zou deze gegevens dus bij de KSZ kunnen checken.

Dergelijke werkwijze biedt het voordeel dat het doorgeven van gegevens van het VAPH aan de KSZ en het checken van de gegevens door Sodexo asynchroon kan gebeuren; de formaten waarin de gegevens met de KSZ worden uitgewisseld, liggen vast; de KSZ controleert bij Sodexo de toepassing van de privacywetgeving.

De timing is afhankelijk van de resultaten van het onderzoek. Het is zeker een opportuniteit die we moeten benutten.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik ben tevreden met uw antwoord. Het zal een heel goede zaak zijn voor de mensen die nu elk jaar opnieuw het attest moeten aanvragen en ook voor het VAPH dat voortdurend wordt aangesproken. Men mag dat niet onderschatten. Nog steeds een minderheid raadpleegt de gegevens online, de meeste mensen nemen nog altijd telefonisch contact op. Het attest wordt dan met de post opgestuurd. Het zou een hele grote stap vooruit zijn.

Ik wil u en de minister van Werk bedanken om gevolg te geven aan mijn vraag. Veel mensen zullen u en uw collega dankbaar zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ortwin Depoortere aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over kankerpatiënten met een beperkt studieprogramma die geen kinderbijslag ontvangen – 1362 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over kinderbijslag voor studenten met een zware studiebelasting – 1379 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Lies Jans aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het vervallen van het recht op kinderbijslag voor kankerpatiënten met beperkt studieprogramma – 1386 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over kinderbijslag voor studenten met een onvolledig studieprogramma – 1473 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Het recht op kinderbijslag vervalt wanneer studenten hoger onderwijs binnen de bachelor- en masterstructuur zich voor minder dan 27 studiepunten inschrijven. Dat geldt ook voor studenten die kanker hebben, zo blijkt uit het kersverse jaarverslag van het Kankermeldpunt. Dat kankerpatiënten met een beperkt studieprogramma geen recht hebben op kinderbijslag, is ontoelaatbaar volgens het Kankermeldpunt. Ieder gezond denkend mens zal het daarmee eens zijn. Het meldpunt wil dat een zieke student toch beperkt kan studeren zonder dat het recht op kindergeld vervalt en schreef u, als minister van Welzijn, daarover een brief.

Het gaat uiteraard ruimer dan kankerpatiënten. Het gaat net zo goed over studenten met een zware of chronische ziekte. Vandaag konden we trouwens lezen dat de KU Leuven een nota klaar heeft waarin de knelpunten rond kinderbijslag worden aangekaart, onder andere deze problematiek.

Hoe staat u tegenover deze problematiek? Op welke manier kunt u tegemoetkomen aan de vraag van het Kankermeldpunt?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Mijn vraag is ook ingegeven door enig onbegrip voor het feit dat studenten die zwaar ziek worden of een ernstige handicap hebben, waardoor ze geen studieprogramma van 27 studiepunten kunnen opnemen, zou leiden tot het verlies van kindergeld. Dat heeft met andere woorden tot gevolg dat studenten met een ziektebeperking die rijk zijn van thuis uit, wel verder kunnen studeren en jongeren die dat niet zijn zouden moeten stoppen.

Het koninklijk besluit van 10 augustus 2005 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder kinderbijslag wordt verleend ten behoeve van het kind dat onderwijs volgt of een vorming doorloopt, stipuleert immers de voorwaarden waaronder meerderjarigen recht hebben op de kinderbijslag. Voor opleidingen in het hoger onderwijs stelt artikel 9 dat er ten minste 27 studiepunten moeten worden opgenomen, of net iets minder dan een halftijdse studiebelasting. Die regel is doorgaans een heel rechtvaardige ondergrens, maar niet voor het handvol jongeren dat wegens een handicap of een ernstige ziekte niet in staat is om een zwaardere studiebelasting tot een goed einde te brengen.

Collega Bertels vroeg bij minister Crevits hierover cijfers op waaruit bleek dat van de ongeveer 1200 studenten met een door het VAPH erkende handicap er 15 procent een studiebelasting had lager dan 27 studiepunten, terwijl slechts 9 procent van de totale studentenpopulatie zich in deze categorie bevindt. Er is dus wel degelijk een verband tussen de ziekte of handicap en de nood aan meer tijd om de studie af te ronden. Extra belangrijk element is dat de meeste Vlaamse studenten in deze situatie belanden ten gevolge van een uitschrijving middenin een academiejaar ofwel wegens een zeer beperkt aantal opleidingsonderdelen dat tussen hen en het gewenste finale diploma staat. Er zijn duidelijke indicaties dat jongeren met een handicap of kinderen die ziek worden er langer kunnen over doen, maar evengoed met succes hun diploma kunnen behalen.

Hoewel de instellingen in ons onderwijs niet verplicht zijn deze te registreren, engageerden zij zich hier allemaal toe naar aanleiding van diverse Vlor-adviezen (Vlaamse Onderwijsraad) en engagementsverklaringen in de periode 2005-2007. Op basis van een uniform registratieformulier, geschreven op maat van een medisch specialist, is het nu mogelijk om eenvoudig en correct op een door het onderwijs gedragen manier die jongeren te identificeren en hen vrij te stellen van die sanctie van het verlies van kinderbijslag. Dat gaat niet om een grote financiële aderlating voor de overheid maar voor die jongeren betekent het soms wel het verschil tussen een studie die haalbaar is of niet.

De vereniging Kom op tegen Kanker heeft hierover al contact opgenomen met het kabinet van de minister. Er werd beaamd dat het om een probleem ging, maar dat er niet meteen een oplossing voorhanden was. Minister, lijkt u de oplossing die wordt aangereikt onder de vorm van het registratieformulier van de Vlor een mogelijk antwoord op deze onrechtvaardige situatie? De sanctie op zich moet niet in vraag gesteld worden, wel dat ze zou worden toegepast op deze groep. Kunnen kinderen die zich in die situatie bevinden vrijgesteld worden van de sanctie van het verlies van kindergeld?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Na de inleiding door de vorige sprekers hoef ik niet veel extra informatie meer te geven over de aanleiding van mijn vraag.

Vandaag is inderdaad in de pers verschenen dat de KUL een nota over deze problematiek aan de minister heeft overgemaakt. Daarin verwijzen ze naar een bestaande problematiek, zoals gesignaleerd in het meest recente jaarverslag van het Kankermeldpunt van Kom op tegen Kanker. Er worden twee casussen aangekaart met betrekking tot het vervallen van het recht op kinderbijslag bij kankerpatiënten die in het hoger onderwijs verder studeren. We hebben niet echt zicht op de reële omvang van die problematiek.

Wat ik wel vaststel, is dat er op dit moment oneigenlijk gebruik gemaakt wordt van andere oplossingen, zoals kinderbijslag voor werkzoekende schoolverlaters of een bijkomende toeslag op basis van de aandoening. Dat zijn als het ware lapmiddeltjes om het recht op kinderbijslag te kunnen blijven garanderen, maar geen structurele oplossingen.

Minister, ook vanuit onze fractie klinkt dus de vraag of u een zicht hebt op de omvang van deze problematiek. Zo ja, kunt u die toelichten? Zo nee, zult u die in kaart brengen? Hoe staat u tegenover deze problematiek? Werkt u aan een oplossing voor deze situaties? Zijn er oplossingen mogelijk, eventueel mits een kleine aanpassing in de regelgeving, om ervoor te zorgen dat studenten met een chronische of langdurige ziekte dat leertraject op hun tempo kunnen doorlopen?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, mijn vraag is toegevoegd aan de drie vorige vragen om uitleg omdat ik over dit thema al een schriftelijke vraag had ingediend, die ik dan heb omgezet in een vraag om uitleg, zodat u op al deze vragen samen een antwoord kunt geven.

De thematiek is al geschetst. Vroeger was het veel duidelijker, maar door de hervorming van het hoger onderwijs en de mogelijkheid om een beperkt aantal studiepunten op te nemen zijn er een aantal neveneffecten ontstaan.

Die kwamen veertien dagen geleden naar voren naar aanleiding van een mededeling van het Kankermeldpunt van Kom op tegen Kanker. Het gaat over zieke studenten die wegens hun ziekte een beperkt aantal studiepunten opnemen en dan de kinderslag verloren of naar een aantal nepoplossingen moesten teruggrijpen om toch nog gerechtigd te kunnen blijven. We voelen dat allemaal als problematisch aan.

Het feit dat het naar buiten is gekomen – of misschien was u er al mee bezig, dat weet ik niet – heeft alleszins geleid tot een hele nota van de KU Leuven. Die nota gaat veel verder. Het is een heel nuttige nota over de problematiek van studenten die een beperkt studieprogramma volgen, of studenten die in hun afstudeerjaar een beperkt aantal studiepunten opnemen. Het bevat heel nuttige informatie die zeker zinvol is om mee op te nemen wanneer het over de invoering van een Vlaamse kinderbijslag in het algemeen gaat.

Wat de kinderbijslag voor zieke studenten betreft of studenten die wegens een beperking maar een beperkt aantal studiepunten opnemen en daardoor hun studies spreiden over een groter aantal studiejaar, had ik nog de volgende vragen. Hebt u zicht op de cijfers over het aantal studenten dat zich in dergelijke situatie geval bevinden en die wegens hun studie slechts een beperkt aantal studiepunten opnemen, maar daardoor het recht op kinderbijslag verliezen? Zult u het feit dat Vlaanderen nu bevoegd is voor de kinderbijslag aangrijpen om maatregelen te nemen die tegemoetkomen aan het verliezen van kinderbijslag wegens het noodgedwongen volgen van een onvolledig studieprogramma?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Kinderbijslag is een onvoorwaardelijk recht tot 31 augustus van het jaar waarin een kind achttien jaar wordt. Voor het kind dat getroffen is door een handicap of een aandoening wordt dit onvoorwaardelijk recht verlengd tot het kind de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt. Nadat het kind de leerplicht heeft beëindigd, of het kind getroffen door een handicap of een aandoening 21 jaar is geworden, moet het voldoen aan de verdere voorwaarden opgenomen in de Algemene Kinderbijslagwet.

Voor een kind getroffen door ziekte wordt in de huidige regelgeving reeds in een aantal maatregelen voorzien. Een kind dat getroffen wordt door een zware ziekte kan na een beoordeling door een arts van de FOD Sociale Zekerheid erkend worden als een kind met een handicap of een aandoening, waardoor het een onvoorwaardelijk recht verkrijgt op kinderbijslag tot het kind 21 jaar is.

Een kind in het niet-hoger onderwijs dat ziek wordt, kan zijn recht op kinderbijslag behouden voor dat schooljaar, evenals een ziek kind in het hoger onderwijs voor dat academiejaar. Voor een kind in het niet-hoger onderwijs kan dit recht zelfs uitgebreid worden tot aan het einde van de zomervakantie van het schooljaar dat volgt op het schooljaar in de loop waarvan de ziekte is begonnen. Voor het daaropvolgend school- of academiejaar bepaalt de huidige regelgeving dat deze kinderen aan dezelfde voorwaarden moeten voldoen als kinderen die niet ziek waren.

De problematiek die in het meest recente jaarverslag van het Kankermeldpunt van Kom op tegen Kanker wordt aangehaald met betrekking tot de kinderbijslag betreft kinderen die deze voorwaarden niet kunnen halen. Buiten de twee daar vermelde gevallen, hebben we geen zicht op de grootteorde van deze problematiek. Er zijn geen cijfergegevens beschikbaar, noch bij het Federaal Agentschap voor de Kinderbijslag (FAMIFED), noch bij het departement Onderwijs, aangezien niet altijd gekend is waarom studenten hun studies stopzetten of slechts een beperkt aantal studiepunten opnemen. Maar ongeacht deze grootteorde zijn dergelijke meldingen principieel behartenswaardig: een student die terugkeert uit langdurige ziekte en niet aan de gestelde minimumnormen kan voldoen, dient ondersteund te worden zonder daarbij geconfronteerd te worden met drempels.

In de huidige transitiefase inzake de kinderbijslag vraagt een dergelijke aanpassing aan de huidige regelgeving een samenwerkingsakkoord tussen de bevoegde deelentiteiten. We hebben aan FAMIFED gevraagd om dit nader te onderzoeken. We moeten natuurlijk nog de budgettaire consequenties kunnen inschatten om een definitief oordeel te kunnen uitspreken. We hebben wel aan FAMIFED gevraagd een voorstel te formuleren dat tegemoetkomt aan deze problematiek. De besprekingen hieromtrent zullen dan opgenomen worden in het kader van het comité ad hoc en het Overlegcomité, dat als overlegplatform dient voor de bevoegde deelentiteiten.

Met betrekking tot een toekomstige Vlaamse kinderbijslag zal de Vlaamse Regering de voorwaarden bepalen waaronder kinderbijslag wordt toegekend. Zij zal hierbij de instrumenten in ogenschouw nemen die de automatische rechten-toekenning ten goede zullen komen. In dat opzicht kunnen vormen van attestering zoals bepaald door de Vlor, die zich op zijn beurt onder andere baseert op attesten van de directie-generaal Personen met een Handicap van de FOD Sociale Zekerheid, mee in ogenschouw worden genomen.

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Het verbaast me dat er geen cijfers beschikbaar zijn van het aantal leerlingen die geen kinderbijslag krijgen wegens het

loutere feit dat ze langdurig ziek zijn of aan een chronische ziekte lijden. Dat lijkt me vreemd. Ik durf ervoor te pleiten om daar toch zeer snel werk van te maken. Zoals mevrouw Van den Bossche heeft aangehaald, gaat het niet om de grote aantallen. Het zal budgettair waarschijnlijk al bij al niet zo dramatisch hoog oplopen.

Ik heb verder genoteerd dat u de zaak zult laten onderzoeken door FAMIFED dat een voorstel zal doen aan het Overlegcomité, en dat er een samenwerkingsakkoord moet zijn met de deeltentiteiten. Ik zou nog bijkomend willen vragen of daarvoor een timing werd vooropgesteld. Is er zicht op wanneer die regelgeving eventueel kan worden aangepast?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp-a): Bedankt, minister, omdat u zich bereid verklaart er iets aan te doen.

U beweert niet over voldoende cijfers te beschikken, maar met een aantal daarvan kunt u toch wel iets doen. Onderwijsinstellingen zijn niet verplicht te registreren welke studenten een chronische ziekte hebben, maar zij hebben zich daartoe wel vrijwillig geëngageerd naar aanleiding van Vlor-adviezen en engagementsverklaringen. Dat gebeurde onder meer in 2005-2007.

Uit de registratie van die periode leerden we dat ongeveer 0,5 procent of iets meer dan 1100 studenten, in het Vlaams hoger onderwijs af te rekenen hebben met een chronische ziekte, zoals kanker of fibromyalgie. Die chronische ziekten zijn van die aard dat ze een trage studievoortgang kunnen verklaren. Een deel van die studenten zal ongetwijfeld een grotere studiebelasting aankunnen, maar anderen niet. Het gaat hierbij niet om grote aantallen, maar je moet het maar voorhebben en je kinderbijslag verliezen.

Wat studenten met een handicap betreft, meen ik dat u op basis van de VAPH-erkenning toch al vrij veel te weten moet kunnen komen. Bepaalde handicaps leiden niet tot een tragere studievoortgang en andere wel.

Alleszins zijn er cijfers om een budgettaire prognose te maken. Minister, ik zal u de cijfers bezorgen die mij door hogere onderwijsinstellingen zijn verstrekt. Ik herhaal dat het niet gaat om heel grote budgetten, maar vooral om een grote rechtvaardigheid. Het is al bijzonder bewonderenswaardig dat een student die het moeilijker heeft vanwege een ziekte of een handicap toch bereid is zich verder te ontplooien en de moed heeft om zijn studies voort te zetten. Dan is de maatschappij verplicht deze studenten daarin bij te staan en het hen niet moeilijker te maken. Dank u voor uw bereidheid ter zake.

Ik kijk uit naar de definitieve oplossing en de vele betrokken studenten ongetwijfeld met mij.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Minister, bedankt voor uw duidelijk antwoord en het feit dat u een oplossing wilt zoeken voor het probleem. Dat is niet alleen bekend omwille van persaandacht, want de nota van de KU Leuven inzake problemen met de kinderbijslag dateert van 18 januari 2015. Dat knelpunt werd dus al eerder gemeld.

Niettemin ben ik heel tevreden dat u stappen wilt ondernemen. Wat ons betreft, moet u zoeken naar een eenvoudige oplossing, zoals een afwijking op het decreet, waarbij de betrokken studenten via een attest van de Vlor of hun arts kunnen aantonen dat ze om medische redenen niet in staat zijn in een jaar 27 studiepunten te behalen. Houd de oplossing dus zo eenvoudig mogelijk voor studenten die het zo al moeilijk hebben.

Natuurlijk moet u een akkoord sluiten met de andere deeltentiteiten. Ik hoop dat dit snel kan worden goedgekeurd en dat er geen obstakels opduiken, maar ik vermoed dat ook de andere entiteiten snel een oplossing wensen. Ik roep u dan ook op om dit in het nieuwe decreet Kinderbijslag zo eenvoudig mogelijk op te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik merk dat er een grote consensus bestaat. Allemaal zijn we het erover eens dat zo snel mogelijk een oplossing moet worden uitgewerkt. Het stemt me tevreden dat de minister zich bereid heeft verklaard hier zo snel mogelijk werk van te maken.

Ik begrijp dat er geen cijfers beschikbaar zijn en merk dat de nota inderdaad dateert van iets meer dan een jaar geleden. Zelf was ik niet op de hoogte van deze thematiek en ik vermoed dat de andere collega's evenmin wisten hoe prangend de situatie is, want anders was dit probleem ongetwijfeld al sneller aan de orde gebracht. Het is dus goed dat het Kankermeldpunt deze problematiek nu heeft aangekaart. Zelfs al gaat het maar over een beperkt aantal studenten, iedereen voelt het als onrechtvaardig aan dat jongeren die ziek zijn of een beperking hebben en tijdelijk of gedurende langere tijd niet in staat zijn een volledige studieprogramma af te werken, niet de mogelijkheid zouden hebben die studies te volgen. We moeten hen steunen. Die jongeren mogen niet worden geconfronteerd met problemen zoals het wegvallen van kinderbijslag. Ik hoop dan ook dat er snel een samenwerkingsakkoord kan worden gesloten.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik had over een gelijkaardig geval al een schriftelijke vraag gesteld. Bij het uitwerken van nieuwe wetgeving over de gezinsbijslag moeten we inderdaad een oplossing vinden voor jongeren die als gevolg van een ziekte huisonderwijs voor het diploma secundair onderwijs volgen na hun achttiende verjaardag. Ik acht het noodzakelijk deze mensen in onze wetgeving op te nemen.

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Ik kan er niet veel meer aan toevoegen. Het gaat inderdaad niet over een grote groep, maar tot op heden kunnen we het probleem niet exact omschrijven. Ik kan me echter inbeelden dat aan de hand van gegevensbronnen en attesten het mogelijk is die groep af te bakenen.

Los van de budgettaire consequenties, moet inderdaad een samenwerkingsakkoord worden gesloten. In die zin ligt de oplossing niet uitsluitend in Vlaamse handen.

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Ik kan enkel onderschrijven wat de meeste van mijn collega's hier al hebben gesteld: er is een grote consensus, zowel bij de meerderheid als bij de oppositie, dat niets een snelle en eenvoudige oplossing in de weg staat vooraleer het nieuwe decreet over de kinderbijslag hier aan bod zal komen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Ik pleit ook voor een snelle en eenvoudige oplossing, in die zin dat er vandaag al een omweggetje bestaat. Men zou het een zeer creatief omspringen met een anders bedoelde uitzondering kunnen noemen. Het probleem is alleen dat enkel de zeer goed geïnformeerde student die omweg kent. Dat is vaak de student met de hoogopgeleide ouder, die vaak ook de ouder

is die het zich financieel kan permitteren om het even zonder kinderbijslag te doen. Daar zit dus een kleine onrechtvaardigheid.

Er is een kleine uitweg, die niet iedereen kent. Als we dat nu eens gewoon eenvoudig maken en ervoor zorgen dat wat nu hier en daar door de goedgeïnformeerden 'in den duik' kan worden toegepast, nu ook officieel kan. Dat zou erg prettig zijn. En, minister, op die manier kunt u uw collega's in de regering ervan overtuigen dat de budgettaire consequenties niet enorm zijn, want er zijn er wel al die de omweg kennen, en die krijgen dan alsnog hun kindergeld.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Mevrouw Van den Bossche, het is niet alleen de goedgeïnformeerde student of zijn netwerk dat erbij betrokken is die voor die oplossing kiest. Het is nog altijd geen goede oplossing. Ik ondersteun hier het pleidooi voor een eenvoudige en duidelijke oplossing voor iedereen, zodat mensen die in dergelijke moeilijke omstandigheden zitten die studentenjaren op een goede manier kunnen doorlopen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over erkenning van PET-scans – 1460 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Voorzitter, ik zal het kort houden. Iedereen kan de vraag om uitleg uitgebreid lezen.

Er was normaal gezien een uitbreiding voorzien van de programmatie van het aantal PET-scans (Positron Emission Tomografie). Uit het protocol vloeit voort dat Vlaanderen vijf bijkomende PET-centra mag toewijzen.

Minister, in uw antwoord op een vraag van mevrouw Franssen stelde u in oktober 2015 dat Vlaanderen de criteria voor toewijzing van PET-scanners ging onderzoeken en dat daarbij de kaart van samenwerking en netwerking tussen ziekenhuizen ingepast zou worden in een goed onderbouwde oncologische zorgstrategie. De nieuwe financieringsmethode ging in op 1 januari 2016. Die bijkomende PET-centra werden nog niet toegekend.

Minister, waarom bent u er nog niet in geslaagd om klaar te zijn met die toewijzingen op 1 januari 2016 ? Wat zijn de gevolgen van die laattijdige beslissing? Wat is de stand van zaken? Welke elementen leverde het onderzoek door de Vlaamse overheid naar de criteria op? Wanneer zal Vlaanderen deze bijkomende PET-scanners effectief toewijzen?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Mevrouw Saeys, ik wil uw vraag toch wat verfijnen. In feite zijn er twee zaken aan de orde die door de nieuwe programmatie en financiering op federaal niveau op het bord liggen van de gemeenschappen.

Aan de ene kant is het door de zesde staatshervorming de realiteit dat wij voor het eerst in Vlaanderen een reglementaire basis moeten creëren om ons deel van de financiering te realiseren. Het gaat niet alleen om het federale stuk, zijnde de nomenclatuur en het eventuele effect op het budget van financiële middelen van de ziekenhuizen, maar aangezien door de zesde staatshervorming de investering, ook

voor de zware apparatuur, gemeenschapsbevoegdheid is geworden, moeten alle gemeenschappen van dit land eerst en vooral een begroting opstellen om dat te financieren en dan een reglementaire basis creëren. Het is dus niet zo dat omdat de federale financiering binnen het RIZIV de klassieke mogelijkheden bevat, daarmee het financieringsvraagstuk is opgelost. Er is ook een Vlaams stuk aan verbonden.

Het tweede is dat er dan inderdaad een toewijzing moet gebeuren. Die toewijzing betekent dat we binnen de beschikbare programmatorische ruimte, die federaal is vastgelegd, moeten bekijken hoe we de aanvragen voor deze erkenning gaan beoordelen. De criteria voor de toewijzing van de PET-scanners dienden uitgewerkt te worden in het kader van een groepsgewijze toekenning binnen de verruimde programmatie. Vlaanderen zal op een bepaald ogenblik aan de sector duidelijk moeten maken dat het zijn aanvraag moet indienen en dat deze collectief zullen worden behandeld. Als dat chronologisch zou gebeuren, krijg je misschien een heel pervers effect. We zetten daarvoor, zoals we dat met andere uitbreiding van programmatie doen, een groepsgewijze behandeling op.

Als je dat doet, weet je dat er waarschijnlijk meer aanvragen zullen zijn dan toestellen. Daarom moet er in het kader van minstens de motivatie van de bestuurs-handelingen gezocht worden naar criteria om die selectie te kunnen maken. Over die criteria wordt overlegd met de sector, onder meer de koepels van de ziekenhuizen en de vertegenwoordigers van de beroepsgroep. We hebben met de sector overlegd om te bekijken welke criteria wij zullen hanteren om onze beslissing te motiveren en te objectiveren. Dat heeft behoorlijk wat tijd gevraagd aangezien de visies op elkaar moeten worden afgestemd. Maar ik denk dat het beter is om op voorhand te proberen overeen te komen welke oriënterende criteria er gebruikt zullen worden om individuele beslissingen over het al dan niet erkennen of toekennen te motiveren, dan achteraf daarover een heel debat te zien ontstaan.

Het aantal PET-onderzoeken stijgt jaarlijks. Dat was ook de reden waarom een bijkomende programmatie werd gemaakt. Gelet op de invoering van een quotum per PET-scanner door de federale overheid wordt de huidige bestaande PET-capaciteit de facto gereduceerd. Men stelt nu dat je maar een beperkt aantal scans mag maken. Als je dat limiteert per toestel, weet je dat er absoluut nood is aan bijkomende PET-scanners. Het is niet zo dat het aantal onderzoeken per PET-toestel geplafonneerd is tot 3400. Wel is de terugbetaling van een deel van de financiering beperkt tot die 3400 activiteiten per toestel.

We hebben aan de federale overheid gevraagd om te kijken hoe we hiermee zullen omgaan. Als het aantal toestellen niet effectief is uitgebreid, dan bestaat het risico dat er enerzijds beschikbare capaciteit is maar dat anderzijds de terugbetaling geplafonneerd is terwijl het budgettair weinig verschil uitmaakt of de bijkomende capaciteit wordt gerealiseerd op een bestaand dan wel nieuw erkend toestel.

Wat de financiering betreft, is het besluit klaar. Het is terug van Financiën en op weg naar Begroting. De termijnen zijn bijna verstreken. We zullen proberen om dit deze of volgende week op de agenda van de Vlaamse Regering te plaatsen, zodat de financieringskwestie een reglementaire basis kan krijgen. Het moet dan wel nog naar de Raad van State.

Ook de criteria van toewijzing zijn in de laatste fase gekomen. Na een laatste toetsing met de sector zullen de ziekenhuizen via een omzendbrief op de hoogte worden gebracht. Het agentschap brengt ondertussen alles in gereedheid om de administratieve procedure op te starten. Zoals eerder gemeld, zal prioriteit worden gegeven aan netwerking. Een PET-scanner zal zo veel mogelijk in het kader van een gestructureerd samenwerkingsverband worden goedgekeurd.

Wat betreft de spreiding en toegankelijkheid van deze toestellen wordt een theoretische programmatie vooropgesteld, waarbij over heel Vlaanderen een voldoende

en evenwichtige dekking wordt nagestreefd in functie van de bevolkingsdichtheid en rekening houdend met de reeds erkende toestellen. Verder wordt rekening gehouden met de oncologische activiteiten die binnen de samenwerkingsverbanden worden ontwikkeld, omdat een vermoeden van een oncologische aandoening nog steeds de hoofdindicatie is voor een PET-onderzoek.

Voor elk van deze criteria werd gezocht naar een definitie en omschrijving die het kader voor de toekenning duidelijk moet maken voor de aanvragers en die oog heeft zowel voor de voorzieningen als voor de patiënt. Het kader moet ook toelaten aan het agentschap om de administratieve behandeling uniform en objectief door te kunnen voeren.

De dossiers zullen midden dit jaar behandeld worden via een groepsprocedure. Gelet op de groepsbehandeling kan worden verwacht dat er bezwaren zullen worden ingediend vanwege aanvragers die mogelijks een voornemen tot weigering van een planningsvergunning krijgen. Indien dit gebeurt, dan zal dat op zijn beurt gevolgen hebben voor de timing van de toekenning van de bijkomende PET-scanners.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, ik ben erg blij dat het besluit deze of volgende week klaar zal liggen. Wanneer zal duidelijk zijn aan welke effectieve criteria de ziekenhuizen moeten voldoen voor een toewijzing? U spreekt over een relatief lange termijn als de aanvragen pas midden dit jaar kunnen worden afgewerkt en als er dan nog beroepen worden aangetekend. Dit lijkt me nog een lange termijn alvorens de toewijzingen kunnen gebeuren.

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Ik wil deze vraag aangrijpen om te waarschuwen voor een inflatie aan medische onderzoeken. Als we aan de sector zelf vragen wat de criteria en de noden zouden kunnen zijn, zetten we de kat bij de melk. Ik stel voor dat we voor de criteria ook de internationale benchmarking in overweging nemen. Er is een toename van de pathologie kanker en dus zeker een verhoogde behoefte, maar laat ons niet vervallen in de fout van het verleden met een inflatie aan medische onderzoeken, in het bijzonder in de medische beeldvorming en klinische biologie.

Naar aanleiding van dit incident en recent de plaatsing van de nieuwe NMR-scan, hou ik een pleidooi om rekening te houden met de internationale normen om te vermijden dat Vlaanderen opnieuw dezelfde fouten maakt als in het verleden.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, er is inderdaad een historisch gegeven op het vlak van medische beeldvorming dat ons moet doen neigen tot waakzaamheid, en ik wik nu mijn woorden. Dat neemt niet weg dat we een deadline hebben laten passeren.

U zegt dat er zeer binnenkort criteria naar voren zullen worden geschoven. Ik vind het opmerkelijk dat u vanuit uw eerlijkheid zegt dat u er eigenlijk zelf niet echt in gelooft omdat er beroepen kunnen zijn. Het zou ook kunnen dat de criteria zodanig helder geschreven worden dat mensen zich daarin kunnen terugvinden en dat beroepsprocedures voor een deel kunnen worden ondergaan. Het zou op zijn minst de adequate invulling van een gestegen behoefte kunnen vergemakkelijken. Vandaag is er rechtsonzekerheid en die zal nog een aantal maanden aanslepen als ik uw antwoord goed beluister. Dat is voor niemand een goede zaak.

Minister Jo Vandeurzen: Het is juist omwille van een poging om voldoende te kunnen onderbouwen wat aan wie wordt toegekend, dat er veel overleg is

geweest met de betrokkenen om na te gaan of we elkaar kunnen vinden in de criteria voor beoordeling.

Alleen gebiedt de eerlijkheid mij te zeggen dat het aantal kandidaten met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid groter zal zijn dan de beschikbare ruimte in de programmatie. Je zult dus moeten kiezen. De ervaring die we hebben, bijvoorbeeld met het toekennen van de NMR, leert dat van diegenen die niet worden aanvaard, er altijd zijn die denken dat ze argumenten hebben om daarvoor in beroep te gaan. Je kunt dat moeilijk vermijden of tegenhouden. Dat is de normale gang van de procedure en de besluitvorming.

Mijnheer Persyn, ik kan heel goed volgen wat u aangeeft. Maar in dezen – en dat is een beslissing van de vorige legislatuur – heeft men een uitbreiding van de programmatie op federaal niveau beoordeeld en onderbouwd. Als gemeenschap zijn wij diegenen die de programmatie invullen. Ik ga ervan uit dat die toets aan de behoefte is gebeurd op het moment dat de programmatie is opgesteld. Daarvoor dient de programmatie uiteindelijk.

Dat is anders bij sommige andere vormen van erkenning, die open zijn en waarbij er geen echte programmatie is gekoppeld aan de erkenning van bepaalde diensten. Ik denk bijvoorbeeld aan de diensten stroke, radiotherapie enzovoort. Op dat vlak heeft de Vlaamse Gemeenschap wel degelijk de ambitie om een eigen koers te varen en probeert ze zelf te objectiveren of er behoefte is om daarop in te gaan.

In dit geval is het aantal onderbouwd in een federale afweging die werd gemaakt in de vorige legislatuur.

Wat de termijnen betreft: ook de andere gemeenschappen van ons land zijn nog niet begonnen met de erkenning. Dat heeft te maken met het feit dat de financieringskwestie nu voor de eerste keer rijst voor een concrete toepassing. Er was ook nog de uitbreiding van de NMR, maar toen was de financiering zo hertekend dat ze zich uitsluitend op het federale niveau bevond. Voor de PET-scan is het wel degelijk een consequentie, en moeten we daarvoor een budgettaire schikking treffen, wat we ook hebben gedaan bij de begroting 2016.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, mijn bekommernis is vooral dat de wachtlijsten voor patiënten enkel zullen toenemen. Zoals u zelf hebt aangehaald, neemt het aantal mensen met kanker toe. Als mensen lang moeten wachten op een PET-scan, heeft dat ook emotionele gevolgen. Mensen willen zo snel mogelijk weten hoever ze staan. Daarom wil ik ervoor pleiten daar zo snel mogelijk werk van te maken. Dat is echt in het belang van de gezondheid van de patiënt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine van der Vloet aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de zorgboerderijen en de persoonsvolgende financiering – 1494 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Minister, op 9 juni 2015 stelde ik u een vraag om uitleg over het belang van de zorgboerderijen binnen het beleidsdomein Welzijn. Daarbij haalde ik aan dat de subsidies vanuit het Steunpunt Groene Zorg vooral gericht zijn op landbouwbedrijven die een bepaald bruto bedrijfsresultaat uit

land- en tuinbouwactiviteiten halen, waardoor de zorgboerderijen die zich specifiek richten op personen met een beperking, vaak uit de boot vallen, omdat zij minder focussen op de winst uit land- of tuinbouwactiviteiten.

Over die laatste groep maak ik me wel wat zorgen. Dat zijn niet de klassieke zorgboerderijen die via het beleidsdomein Landbouw worden gesubsidieerd, maar eerder de groene zorginitiatieven van mensen die dit in bijberoep doen en die hun inkomen niet uit landbouw willen halen, maar echt wel zorg willen aanbieden. Het gaat om organisaties die in plaats van zorgboerderijen misschien beter 'groene zorginitiatieven' zouden kunnen worden genoemd.

U zei vorig jaar in uw antwoord dat het nieuwe beleid voor personen met een beperking en de hele transitie die in de sector zou worden doorgevoerd, zeker opportuniteiten zou creëren voor de vernieuwende projecten in het kader van zorg, ondersteuning en assistentie. De invoering van het persoonsvolgende financieringssysteem biedt immers in het bijzonder mogelijkheden om voor de individuele persoon, rekening houdend met zijn wensen, mogelijkheden en behoeften, een zinvol aanbod aan ondersteuning op maat te realiseren.

Binnen de transitie zal het vergunnen van initiatieven die dit soort van groene zorg kunnen aanbieden in de toekomst dus heel belangrijk zijn. Door ervoor te zorgen dat dit in een regelluw kader kan gebeuren, kan het aanbod gevoelig uitbreiden en kunnen meer mensen met een beperking van deze groene vorm van dagbesteding genieten.

Vorig jaar namen we beiden deel aan de Inspiratiedag Natuur & Welzijn. We hebben toen in sterke mate gehoord dat welzijn en natuur heel sterk aan elkaar hangen en dat dat heel belangrijk is voor het welzijn van de mensen. In dat kader is het dus heel belangrijk dat er een voldoende groot aanbod kan worden gecreëerd van initiatieven waarbij natuur en welzijn elkaar vinden.

Minister, hoe plant u dat groene zorginitiatieven zo regelluw mogelijk kunnen starten, zodat personen met een beperking optimaal gebruik zullen kunnen maken van dit vernieuwende groene aanbod?

Zal ook bij de klassieke zorgboerderijen zonder al te veel extra administratieve rompslomp zorg kunnen worden ingekocht binnen de nieuwe persoonsvolgende financiering?

Zal het aanbod niet beperkt blijven tot vzw's, zodat ook initiatieven naast de commerciële activiteiten op die markt kunnen inspelen met de persoonsvolgende financiering?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: In het kader van de gefaseerde opstart van de persoons-volgende financiering voor meerderjarige personen met een handicap worden momenteel de uitvoeringsbesluiten voorbereid die het vergunnen van zorgaanbieders van niet-rechtstreeks toegankelijke hulp en het besteden van het persoonsvolgend budget voor niet-rechtstreeks toegankelijke hulp regelen. Deze uitvoeringsbesluiten zullen voor principiële goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering eind maart 2016.

Initiatiefnemers die een ondersteuningsaanbod voor personen met een handicap willen ontwikkelen, zullen de mogelijkheid krijgen om hiervoor een vergunning aan te vragen bij het VAPH. Deze vergunning impliceert dat zij voldoen aan alle vooropgestelde kwaliteitseisen en maakt voor gebruikers met een persoonsvolgend budget voor niet-rechtstreeks toegankelijke hulp zowel inkoop met cash als met voucher mogelijk.

Om de groene zorginitiatieven maximale kansen te geven om personen met een handicap een kwaliteitsvol ondersteuningsaanbod aan te bieden, zonder hiervoor noodzakelijkerwijze een administratieve procedure tot vergunning bij het VAPH te moeten doorlopen, willen we eveneens voorzien in alternatieve mogelijkheden.

In de eerste plaats kunnen personen met een handicap die een persoonsvolgend budget voor niet-rechtstreeks toegankelijke hulp ter beschikking gesteld hebben gekregen een overeenkomst afsluiten met een natuurlijke persoon of rechtspersoon waarbij wordt voorzien in ondersteuning in een één-op-één relatie en dit voor het verlenen van individuele ondersteuningsfuncties; dit zijn de functies praktische hulp, psychosociale begeleiding, globale individuele ondersteuning en oproepbare permanentie. Dergelijke individuele overeenkomst kan ook worden afgesloten met een zorgboerderij of een initiatief groene zorg.

Daarnaast willen we initiatieven groene zorg op termijn de mogelijkheid bieden om zich bij het VAPH bekend te maken in functie van het aanbieden van dagondersteuning aan personen met een handicap. Budgethouders zouden dan bij deze initiatieven zowel de individuele ondersteuningsfuncties als dagondersteuning in cash kunnen inkopen met hun persoonsvolgend budget. Op dit moment zijn de initiatieven groene zorg noch de klassieke zorgboerderijen echter juridisch erkend. Enkel de mogelijkheid tot het verkrijgen van subsidies vanuit het Agentschap Landbouw en Visserij is geregeld. Er is dus bijkomend onderzoek nodig om de inkoop van dagondersteuning bij deze initiatieven, met afdoende garanties op kwaliteit van de ondersteuning die geboden zal worden, mogelijk te maken.

Inkoop van ondersteuning bij de klassieke zorgboerderijen zal op dezelfde wijze mogelijk zijn als bij de nieuwe initiatieven groene zorg: inkoop met cash of met voucher indien de zorgboerderij zich laat vergunnen als aanbieder voor niet-rechtstreeks toegankelijke hulp; inkoop van individuele ondersteuningsfuncties in cash aan de hand van een overeenkomst, waarbij wordt voorzien in een-op-eenondersteuning. Op termijn voorzien we ook in inkoop van dagondersteuning bij zorgboerderijen die zich bij het VAPH laten registreren.

De voorzitter: Mevrouw van der Voet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Minister, ik hoor u spreken over een-op-eenrelatie, maar vaak werken zorgboerderijen met meerdere mensen samen of met personeel, naargelang de grootte. Is dat ook mogelijk in de toekomst? Hoe meer initiatieven er kunnen worden opgenomen in het regelend kader, hoe beter. Hoe groter het aanbod, hoe meer zorg er kan worden ingekocht. Omdat ze zo een positieve invloed hebben op de gezondheid, moeten we deze initiatieven ten volle steunen. Vooral voor de privé-initiatieven, die momenteel goed bezig zijn en geen steun krijgen vanuit groene zorg omdat ze niet onder het landbouwgedeelte vallen en te weinig aan landbouw doen, is het belangrijk dat ze in de toekomst ergens kunnen op terugvallen.

Ik las in antwoord op een schriftelijke vraag van collega Vanderjeugd dat er in maart overleg zou komen tussen u en de minister van Landbouw om de zorgboerderijen te herbekijken. Wanneer zal dat overleg plaatsvinden of is het al achter de rug, zo ja wat is daar precies uitgekomen?

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, ik zou willen ingaan op de fluïde overgang die mevrouw van der Vloet schetst. Er zijn boerderijen waar men een beetje aan zorg doet, maar die in de eerste plaats een economische functie hebben en er zijn bijna-voorzieningen waar men ook een beetje aan landbouw doet. U geeft aan dat het juridisch nog niet zo is uitgeklaard en dat bijkomend onderzoek nodig is.

Is het de bedoeling tot één statuut te komen of is het de bedoeling verschillende verschijningsvormen naast elkaar te definiëren? Wat is de timing?

Ik heb begrepen dat het de bedoeling is persoonsvolgende financiering van start te laten gaan. Er bestaan vandaag initiatieven, andere zijn in ontwikkeling. Ik kan me moeilijk voorstellen dat ze lang in een vacuüm kunnen blijven bestaan. Ik zou graag uitklaring hebben over de aanpak die u beoogt. Onderzoek moet vrij zijn, maar men moet toch een aantal onderzoeksdoelen kunnen definiëren.

Minister Jo Vandeurzen: Ik kan u daar helaas geen exact antwoord op geven om de eenvoudige reden dat er voor zorgboerderijen geen erkenning bestaat. De vraag is hoe we daarmee omgaan. Ik kan natuurlijk zeggen, we gaan er een erkenningsapparaat voor opzetten, maar dat lijkt me niet de beste of verstandigste manier van aanpakken. Het is overigens niet de enige sector waarin we dit soort vragen moeten bekijken. We moeten dat onder meer ook doen voor internering. Men moet van het persoonsvolgende financieringssysteem voor een aantal situaties kijken wat de beste manier van aanknopen is.

In dit geval beseft iedereen dat het hier om een opportuniteit gaat inzake dagbesteding en het aanbieden van steun aan en ondersteuning voor personen met een handicap. We moeten het VAPH de kans geven na te gaan hoe die aansluiting het best gebeurt, zonder een tsunami aan nieuwe regelgeving. Dat onderzoek is bezig omdat het thema op de agenda is verschenen.

Continuïteit is zeker een belangrijk aandachtspunt, maar we moeten zien wat de beste oplossing is om die aansluiting mogelijk te maken. Gelet op de grote verscheidenheid aan initiatieven moeten we inderdaad zoeken naar de beste manier om dat te doen.

Het overleg met Landbouw vindt deze maand op het niveau van de twee kabinetten plaats, ik ben daar zelf niet bij.

Tine van der Vloet (N-VA): Minister, ik ben blij te horen dat het een opportuniteit is voor de zorgboerderijen en ik hoop echt dat, zonder te veel nieuwe regelgeving, hun aanbod kan blijven bestaan of worden uitgebreid.

Hopelijk zijn nieuwe initiatieven mogelijk zonder dat de hele weg van de vergunde activiteiten moet worden doorlopen. Het zou goed zijn dat de mensen die nu al die zorg aanbieden ze ook kunnen behouden en dat er daarnaast in de toekomst nog ruimte zal zijn voor nieuwe private initiatieven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Martine Taelman aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het elektronisch toezicht

– 1479 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de sociale begeleiding bij elektronisch toezicht

– 1485 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Een recente studie van de VUB over het elektronisch toezicht bevatte alarmerende berichten over de oplopende frustraties van enkelbanddragers ten gevolge van het gebrek aan begeleiders en justitie-assistenten. In de studie wordt voorgesteld om de strafduur niet meer als criterium voor de opvolging voorop te stellen, maar om dit te doen op basis van de

persoonlijkheid van de onder elektronisch toezicht geplaatste persoon. Concreet zou dit kunnen door het centraliseren van de eerstelijnsinformatie voor iedereen onder elektronisch toezicht, die ook via telefonische bijstand kan worden verstrekt.

Het is zinvol en haalbaar om pas in tweede lijn in concrete opvolging te voorzien door justitieassistenten of in technische hulp bij onder toezicht geplaatsten. Dat is efficiënter omdat deze mensen dan echt kunnen bezig zijn met wat ze behoren te doen. In het Verenigd Koninkrijk gebeurt de plaatsing van de enkelband en de controle door private bedrijven. Blijkbaar kan hierdoor zeer snel na de veroordeling de straf worden uitgevoerd en wordt er efficiënt gecontroleerd, ook ter plaatse bij de persoon met een enkelband.

Wat is uw visie, minister, over de evaluatie van onder elektronisch toezicht geplaatsten op basis van individuele behoeften in plaats van op basis van strafduur, zoals gesuggereerd door de onderzoekers? Wat is uw standpunt over het Britse systeem waarin privébedrijven tal van taken uitvoeren met betrekking tot onder toezicht geplaatsten? Heeft de huidige onvrede te maken met het feit dat het departement Welzijn de wervingsstop te lang heeft volgehouden?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): In grote lijnen heb ik dezelfde vragen als mijn collega en ik zal de inleiding dus niet herhalen. Ik heb de studie zelf niet kunnen inkijken en ik moet afgaan op de persberichten over de conclusies van dat onderzoek.

Minister, bent u het ermee eens dat mensen onder elektronisch toezicht met een enkelband de frustraties hoger oplopen dan vroeger omdat ze minder sociale begeleiding krijgen en dat de kans op recidivisme stijgt wanneer die ontbreekt?

Gaat u rekening houden met de beleidsaanbeveling uit dit onderzoek om justitieassistenten toe te wijzen op basis van een behoefte-evaluatie? Neemt u andere maatregelen om justitiabelen te voorzien van informatie, zoals privatisering?

Als ik me niet vergis, kan elektronisch toezicht als autonome straf vanaf de maand mei uitgesproken worden en na de zomer uitgevoerd worden. Welke maatregelen hebt u genomen of overweegt u om de invoering van het elektronisch toezicht als autonome straf voor te bereiden?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Collega's, vooraleer in te gaan op jullie concrete vragen, lijkt het mij nuttig om wat dieper in te gaan op het onderzoek van Kristel Beyens en Marijke Roosen van de Vrije Universiteit Brussel. Het onderzoek maakt deel uit van een Europees onderzoeksprogramma over elektronisch toezicht in België, Engeland en Wales, Duitsland, Nederland en Schotland met cofinanciering van het Criminal Justice Programme van de Europese Unie.

Het onderzoek is gebaseerd op 29 diepte-interviews en 9 dagen observatie in de periode van februari tot juni 2015. Het is geen recidive-onderzoek en de korte termijn waarbinnen het onderzoek moest plaatsvinden liet niet toe om ook de justitiabelen te bevragen. Het onderzoek in België en de andere landen geeft ons wel zeer nuttige informatie en aanbevelingen over de toepassing van elektronisch toezicht, waarmee we in de verdere uitwerking van een Vlaams beleid inzake strafuitvoering aan de slag kunnen.

Sinds de invoering van het elektronisch toezicht (ET) in 2000 wordt het ET in België gebruikt als een uitvoeringsmodaliteit van gevangenisstraffen en vanaf 1 mei 2016 zal ET ook een autonome straf zijn en kan ET toegepast worden in het kader van internering. De toepassing van ET kende sinds de invoering, meer nog

dan in andere Europese landen, een hoge vlucht door de verruiming van de toelatingscriteria, het invoeren van nieuwe technologieën, zoals gps, en de invoering van ET in de verschillende fases van de rechtsbedeling. Het toenemende gebruik van ET in België hangt vooral samen met de strijd tegen de overbevolking van de gevangenissen en heeft in België geleid tot een tweesporenbeleid.

Voor gevangenisstraffen tot 3 jaar, toch ongeveer 82 procent van de nieuwe dossiers in 2015, is het systeem grotendeels gestandaardiseerd, terwijl er voor straffen van meer dan 3 jaar een geïndividualiseerd systeem met begeleiding van een justitieassistent geldt.

De grootste groep veroordeelden krijgt dus een standaarduurrooster, waarbij ze een groot deel van de dag buiten mogen om te werken of om werk te zoeken. Zij hebben een enkelband waarmee wordt geregistreerd of ze zich aan het afgesproken uurrooster houden en of ze zich thuis bevinden wanneer dat moet.

De tweede categorie zijn de veroordeelden die een gevangenisstraf van meer dan drie jaar opgelegd kregen. Zij zaten in de gevangenis en kunnen nadien een enkelband krijgen om een resterend deel van hun straf uit te zitten. Deze groep wordt intensief begeleid door een justitieassistent. Deze veroordeelden krijgen een uurrooster op maat dat vooral gericht is op re-integratie in de maatschappij. Ongeveer 12 procent van de nieuw binnengekomen dossiers van de enkelband-dragers zit zo een gevangenisstraf uit van meer dan drie jaar.

Een heel kleine groep, slechts 6 procent van de nieuwe dossiers in 2015, draagt een enkelband in het kader van voorlopige hechtenis. Zij vormen een aparte groep, aangezien zij nog niet veroordeeld werden, maar hun detentie thuis uitzitten in afwachting van het proces. Zij dragen ook een speciale enkelband met een gps-systeem. Zij mogen het huis slechts in uitzonderlijke omstandigheden verlaten, na toestemming van de onderzoeksrechter. Ze kunnen daarbij gevolgd worden via het trackingsysteem van de gps.

De onderzoekers zijn kritisch tegenover het afbouwen of afschaffen van de begeleiding bij ET en menen dat dit de effectiviteit kan hypothekeren. Bij de uitwerking van een Vlaams strafuitvoeringsbeleid zullen we een duidelijke keuze moeten maken waar we met het ET naartoe willen, uiteraard rekening houdende met de budgettaire context en met de bevoegdheidsverdeling.

Het is evident dat wanneer mensen een vrijheidsbeperkende straf dienen te ondergaan in hun thuismilieu, dit gepaard gaat met veel vragen en problemen. Een strafbeleving is natuurlijk steeds subjectief, maar de ervaring leert toch dat ET voor velen een ingrijpende maatregel is. De vragen hebben betrekking op allerlei aspecten zoals het na te leven uurrooster, de plaatsen waar men mag komen, de voorwaarden die moeten worden opgevolgd, het vervangingsinkomen om in zijn basisbehoeften te voorzien, de duur van het ET, administratieve vragen, enzovoort.

In het kader van het ET als uitvoeringsmodaliteit voor gevangenisstraffen van minder dan drie jaar is bepaald dat er een belangrijke informatietaak is weggelegd voor de gevangenisadministratie. Iedereen waarvan de gevangenisstraf wordt omgezet in een ET passeert fysiek de gevangenis. Op dat moment wordt de eerste basisinformatie gegeven over wat ET inhoudt. Dit is zo bepaald in de ministeriële omzendbrief. In de praktijk stellen we vast dat dit moeilijk verloopt: enerzijds is dit voor de gevangenissen geen kerntaak en wordt die taak soms onvoldoende diepgaand opgenomen, anderzijds is het moment waarop deze informatie wordt gegeven vaak te vroeg en voor de veroordeelde op dat moment nog niet bruikbaar omdat de activatie pas op een later moment plaatsvindt.

Het is onze ambitie om in te zetten op een heldere informatievoorziening zodat cliënten en hun omgeving duidelijk weten wat er van hen verwacht kan worden

en wat de impact kan zijn op hun leven. Heldere informatieverschaffing is de basisvoorwaarde om te komen tot een geslaagde uitvoering. Als mensen weten waar ze concreet aan toe zijn, verhoogt dit de kansen op een geslaagde strafuitvoering. Dit is ook de ervaring die we hebben bij de uitvoering van andere gemeenschapsgerichte straffen. Ik verwijs hierbij bijvoorbeeld naar de werkstraf. Op dit vlak kunnen we zeker nog vooruitgang boeken. Dat was trouwens een beweging die al was ingezet in het kader van de lopende procesaudit binnen het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht (VCET) en de voorbereidingen in het kader van het elektronisch toezicht als autonome straf.

Het is daarbij belangrijk om in een getrappt systeem te voorzien waarbij in een eerstelijnscontext een aantal basisgegevens worden verstrekt. In dat verband ontwikkelen mijn diensten informatiebrochures in een duidelijke taal en stellen we informatie beschikbaar via de digitale media. Er zijn verschillende tools mogelijk en die zijn aangepast aan de nood aan informatie die bij elke veroordeelde anders kan zijn. Maar een minimum aan informatie moet in alle gevallen worden gegeven en het personeel moet hiervoor het juiste profiel hebben en degelijk opgeleid worden.

Op dit moment worden de werkprocessen ook herwerkt om na te gaan op welke wijze ook een tweedelijnsfunctie kan worden uitgebouwd, hetzij vanuit het VCET, hetzij vanuit de justitiehuizen. Initiële informatie zal dikwijls niet volstaan en een aanspreekpunt blijft noodzakelijk. Daarover buigt een werkgroep zich momenteel naar aanleiding van het uittekenen van de werkprocessen van het ET als autonome straf. Ook de reguliere sectoren uit de hulp- en dienstverlening worden daarbij betrokken. Dikwijls gaan concrete vragen over huisvesting, kinderopvang, leefloon, welzijnsneden, enzovoort. Het is belangrijk dat de justitieassistent en het VCET gericht en snel doorverwijzen naar die bevoegde diensten.

De conclusie dat het ontbreken aan informatie de kans op recidive doet stijgen, lijkt mij een brug te ver. Dat zou verder onderzoek en betrouwbaar cijfermateriaal vereisen. De onderzoekers van de VUB hebben in hun onderzoek ook niet vastgesteld dat er meer recidive zou zijn. In hun onderzoek maken zij wel melding van toenemende verbale agressie tegen de mobiele equipe die de plaatsing doet. Die vaststelling kan ik volledig onderschrijven. De medewerkers van de mobiele eenheid, die ter plaatse gaan voor de aansluitingen van de enkelbanden overal in Vlaanderen worden inderdaad regelmatig geconfronteerd met agressie. Zij zijn vaak de eerste die de veroordeelde ziet in het kader van het elektronisch toezicht en vangen daardoor veel frustraties op. Dat zal in de toekomst dus anders georganiseerd worden, minstens door een betere omkadering en informatieverstrekking. Tot slot geef ik mee dat de medewerkers van de mobiele eenheid een opleiding rond het omgaan met agressie hebben gevolgd, zodat escalaties in de tussentijd zoveel mogelijk vermeden worden. In april staat ook de opleiding klantgericht communiceren voor het team monitoring op de agenda.

De bestaande regeling in geval van ET voor gevangenisstraffen van minder dan drie jaar is dat de inzet van de justitieassistent afhankelijk wordt gemaakt van de duur dat iemand onder elektronisch toezicht staat. Bij kortere ET's, de zogenaamde thuisdetentie, met een voorziene duur van ET van maximum twee maanden, komt er geen justitieassistent tussen en zijn er enkel telefonische contacten tussen de veroordeelde en het VCET. Bij langere ET's wordt er wel een justitieassistent voorzien.

Elektronisch toezicht heeft als voordeel dat de veroordeelde thuis kan zijn, contacten kan onderhouden met zijn familie en zijn professionele activiteiten kan voortzetten. Uit belevingsonderzoek blijkt echter ook dat ET op mentaal vlak zwaar kan zijn. Het leven met een uurrooster, tijdsdruk en constante verantwoordingsplicht kan aanleiding geven tot stress.

In vergelijking met de gevangenisstraf komt de veroordeelde veel meer in aanraking met de verlokkingen en verleidingen van de buitenwereld en het is de cliënt die voldoende sterk moet zijn om hieraan te weerstaan. Er zijn immers geen fysieke tralies, muren en penitentiaire beambten. Het leven in de gevangenis wordt in de plaats van de veroordeelde georganiseerd; tijdens het ET dient hij het heft zelf in handen te nemen. ET veronderstelt dus een mate van zelfredzaamheid, zelfdiscipline en zelfcontrole om dit tot een goed einde te brengen. Ook de sociale en familiale context waarbinnen deze straf moet worden uitgevoerd, is dikwijls bepalend.

Enerzijds zijn er personen die lange tijd onder ET staan en die de omkadering van de justitieassistent absoluut niet nodig hebben om dit tot een goed einde te brengen. Anderzijds zijn er veroordeelden die maar een kort ET moeten ondergaan, maar die wel nood hebben aan extra ondersteuning en informatieverstrekking om zich te kunnen aanpassen en handhaven binnen dit systeem.

Ik volg op dit vlak de beleidsaanbeveling van de VUB. Begeleiding en ondersteuning zijn belangrijk, maar die moeten ook doelgericht en efficiënt worden ingezet. We moeten onze middelen aanwenden in de gevallen waar dit nuttig is, maar niet in alle dossiers is dit nodig. Bij een belangrijk aantal veroordeelden zullen telefonische contacten en informatieverstrekking vanwege het VCET voldoende kunnen zijn. In andere dossiers zal dit echter niet volstaan en moeten we ook in de mogelijkheid voorzien van persoonlijke contacten en face-to-face informatieverstrekking en omkadering vanuit het justitiehuis.

De werkgroep die ik zonet heb vernoemd, is bezig een uitgebalanceerd en gedifferentieerd voorstel te formuleren, waarbij rekening wordt gehouden met deze nood aan differentiatie. Meer maatwerk en een meer gerichte inzet van omkadering en ondersteuning is trouwens een principe dat ik ook bij de andere gemeenschapsgerichte straffen wil doorvoeren.

De doelmatigheid van een opgelegde straf of alternatieve gerechtelijke maatregel is in de eerste plaats afhankelijk van de mate waarin de rechter geïnformeerd kiest om de meest gepaste straf op te leggen. We zien daar net de evolutie ingezet in de vorige legislatuur om de mogelijkheden of de verplichting om vooraf een maatschappelijke enquête of beknopt voorlichtingsrapport uit te voeren, te beperken.

De voorbereiding van ET als autonome straf is in volle gang. Deze kon pas op kruissnelheid komen na de bespreking binnen de werkgroep opdrachten van het IMC met betrekking tot het wetsvoorstel tot aanpassing van de wet van 7 februari 2014. Binnen de afdeling justitiehuisen werd een interne werkgroep samengesteld met vertegenwoordigers van het centraal bestuur, het VCET en de justitiehuisen zelf. De nieuwe werkprocessen en informatiestromen worden vastgelegd en er dienen aanpassingen te gebeuren op ICT-vlak.

Wegens het cobeheer is er geregeld overleg met de Franstaligen. Eind maart is een vergadering gepland van het expertisenetwerk strafrechtspleging van het college van procureurs-generaal, in aanwezigheid van de gemeenschappen, om een omzendbrief van het college voor te bereiden.

Het is inderdaad correct dat in Groot-Brittannië een andere traditie bestaat om een beroep te doen op privébedrijven, ook voor taken die in continentaal Europa, waar enkel een beroep wordt gedaan op privébedrijven voor de levering van het materiaal, traditioneel beschouwd worden als taken van de publieke overheid, zoals de uitvoering van vrijheidsstraffen. Het is niet aan mij om het Engels systeem te evalueren of om hierover uitspraken te doen. Ik stel wel vast dat uit hetzelfde Europese onderzoek blijkt dat de ervaringen in Groot-Brittannië niet onverdeeld positief zijn. Er werd onder meer vastgesteld dat er een te grote

afhankelijkheid was van de privépartners, die verantwoordelijk waren voor zowel de levering van de enkelbanden als de plaatsing en de monitoring, wat deze firma's een te grote machtspositie opleverde. Zeker zo belangrijk is dat de onderzoekers vaststelden dat de uitvoering van het ET als 'stand alone' door een privépartner gekenmerkt wordt door een minder geïntegreerde aanpak.

De problemen die we thans kennen op het vlak van ET zijn niet te herleiden tot de gesuggereerde wervingsstop. Door de acute overbevolking in de gevangenissen en de niet-uitvoering van de korte gevangenisstraffen werd een grote druk gelegd op de justitiehuizen om gevangenisstraffen uit te voeren via het systeem van elektronisch toezicht en diverse maatregelen werden genomen om het aantal personen onder ET op te drijven om de stijging van het aantal mandaten te kunnen opvolgen. Nu deze verantwoordelijkheid Vlaanderen toekomt, moet het ook onze bekommernis zijn om een kwalitatieve en humane invulling aan deze straf te geven.

Het huidig model wordt op dit moment grondig door een externe partner doorgelicht en er wordt een werklasmetering uitgevoerd om tot een objectivering van de personeelsbehoeften te komen. Mede op basis hiervan zal het personeelsbeleid verder worden afgestemd. Voor het opvullen van het huidige kader zijn, naast de eerdere aanwervingen, momenteel meerdere wervingsprocedures lopende.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Bedankt, minister, voor uw uitvoerig en interessant antwoord, dat evenwel heel wat elementen bevat die we verder nog diepgaand moeten onderzoeken, maar daartoe zullen we in de toekomst ongetwijfeld nog de gelegenheid hebben.

U bevestigt bepaalde onderdelen van het onderzoek. Uit ervaring verwijst u naar het verband tussen mobiele equipes en meer agressie. Ik acht het wel aangewezen dat de studie ons ter beschikking wordt gesteld.

Misschien terecht vindt u andere conclusies minder evident door de onderzoeksmethodiek. U gaat iets dieper in op het feit dat de correlatie tussen minder begeleiding en meer recidive uit die studie niet kan worden afgeleid. Misschien is die voorzichtigheid ook geboden voor de conclusies van het onderzoek inzake de privébedrijven in Groot-Brittannië. Ik ben dan ook van oordeel dat al die denkrichtingen nog te onderzoeken zijn.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik wil mij aansluiten bij mijn collega en bij wat u zei, minister. Het lijkt mij ook heel vreemd dat er grote conclusies kunnen worden getrokken uit een interview met 29 mensen. Maar het is, zoals u zei, een deel van een groter Europees onderzoek. Misschien kunnen we daar wel wat uit leren. Minister, u hebt al inzage gehad in het rapport. Het is misschien goed om dat met de commissie te delen. Ik heb het niet gevonden vorige week. Vandaar die vraag.

Minister, u zegt dat een differentiatie op zijn plaats is bij het inzetten van die justitieassistenten. Ook het onderzoek concludeert dat. Ik volg dat principe. Maar de duivel zit natuurlijk in het detail. Ik zou graag weten wat de parameters zijn waarmee die werkgroep op de proppen gaat komen. Ik heb begrepen dat we daar nog even op moeten wachten.

Ik denk uiteraard dat we zonder taboes moeten bekijken wie wat doet en hoe we dat op de efficiëntste manier doen, namelijk hoe we ervoor kunnen zorgen dat zowel de samenleving als de justitiabele een correcte bejegening krijgt. We moeten de opdracht die we in het justitiebeleid hebben zo goed mogelijk

vervullen. We moeten afwegen wie het best geplaatst is om welke taak uit te voeren en met welke 'safeguards' of garanties voor veiligheid, zorg, privacy enzovoort die kan worden uitgevoerd. Ik zou niets op voorhand uitsluiten.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, we kunnen het rapport via het intranet van de commissie ter beschikking stellen. We moeten van die studie de delen gebruiken die nuttige informatie kunnen opleveren. Ik stel vast dat er een aantal beleidssuggesties worden gegeven die op zijn minst het resultaat hebben dat het debat gevoerd wordt, zowel in deze commissie als daarbuiten.

Ik neem akte van het feit dat u een belangrijk nuanceverschil in het debat brengt ten aanzien van twee coalitiegenoten. U doet eigenlijk op diplomatieke wijze de deur naar privatisering dicht, waarna twee collega's hem opnieuw proberen open te krijgen. Ik neem akte van het feit dat u dat doet. Ik vind de argumentatie die u daarbij hanteert niet de kwalijkste. Mijnheer Parys, als de machtspositie die een beperkt aantal bedrijven hebben, zowel in het aanleveren en het installeren als in het bedienen van installaties, tot onevenwichten leidt, dan vertaalt zich dat meestal ook in prijzen. Dergelijke systemen zijn op het einde meestal niet goedkoper, zoals men suggereert. We moeten akte nemen van het feit dat daar grote vragen bestaan over kwaliteit.

Iedereen pikt uit deze studie blijkbaar wat hem uitkomt. Maar als je goed moet benchmarken, lijkt mij dat een belangrijk aandachtspunt te zijn. Blijkbaar is daar allesbehalve overeenstemming over.

Ik heb twee bijkomende vragen en een bekommernis.

Er is verbale agressie ten aanzien van de mensen die het elektronisch toezicht aan huis installeren. Dit is echt een vraag uit onwetendheid. Wat is het profiel van die mensen? Zijn dat mensen die eerder technisch zijn? Of zijn dat mensen die als een soort van eerstelijnswerker aan huis gaan bij iemand die een veroordeling gekregen heeft, die wellicht tussen die veroordeling en het in elektronisch toezicht gaan niet ongelooflijk veel begeleiding heeft gekregen, en die dus in de persoon die die installatie komt doen een vertegenwoordiger ziet van diegene die hem zegt dat hij nu voor zekere tijd deze woning niet meer zal verlaten. Het lijkt mij evident dat dat in een aantal gevallen geen leuke situatie is. Ik mag hopen dat mensen die dat doen daar een opleiding voor krijgen, dat zij daarin worden begeleid, preventief maar eventueel ook posttraumatisch, om daarmee om te gaan. Dit zijn geen mensen van Belgacom die snel uw internetaansluiting komen vervangen. Dit is toch wel een iets andere context. Ik mag hopen dat het profiel daar anders is.

Differentiatie is een woord dat hier vaak is gevallen. We zouden dat ook moeten bekijken niet alleen binnen de populatie van diegenen die onder elektronisch toezicht komen, maar ook binnen de populatie van justitiabelen. We moeten daar met de nodige gestrengheid naar kijken, en in functie van het hele traject. Ik kan mij voorstellen dat er mensen zijn die meer baat hebben bij een gemeenschapsleven, zoals het in de gevangenis bestaat, dan in de relatieve eenzaamheid van een elektronisch toezicht. Men moet in die benadering worden begeleid, om daarin de juiste keuzes te maken. Ik kan nog uitbreidingen maken naar verslavingsproblematiek enzovoort, die telkens anders is, maar dat ga ik niet doen.

Minister, u hebt in uw antwoord heel veel goede intenties gelegd, maar de weg naar de hel is geplaveid met goede intenties. De grote vraag is of u ook het budget op tafel zult kunnen leggen om wat u net hebt gezegd in de praktijk te kunnen omzetten.

Minister Jo Vandeuren: Wat betreft dat laatste, heb ik in antwoord op een eerdere vraag al gezegd dat de budgetcontrole er aankomt. Die vraag zal uiteraard op de tafel liggen. Ik weet dat er verschillende inschattingen zijn inzake

de staatshervorming, maar ze is wat ze is. Als we bepaalde schakels moeten invullen, dan moet daar op een bepaald moment de nodige ondersteuning voor worden gegeven. Dat kan misschien op verschillende manieren, maar het zal toch betekenen dat we onze personeelseffectieven daarop moeten enten. De studie zullen we uiteraard ter beschikking stellen.

Het element dat weinig aan bod is gekomen maar vrij essentieel is, is dat veel vragen met betrekking tot de instroom in het elektronisch toezicht en waarvoor dat toezicht wordt gebruikt, bepaald worden door actoren die zich niet in de scope van de Vlaamse overheid en onze bevoegdheid bevinden. Er moet altijd worden overlegd binnen een wetgevend kader dat daarvoor op federaal niveau wordt gemaakt.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, ik wil nog even terugkomen op uw opmerking. U maakt er een beetje een deurenkomedie van. Dit is iets waar we zonder taboe moeten naar kijken. Ik heb de minister geen deur horen dichtslaan. We zitten met een nieuwe bevoegdheid. Het is logisch dat als we een efficiëntieoefening doen, alle mogelijkheden op tafel komen. U zoekt meer verschil dan er effectief is.

De voorzitter: We zullen zien, mijnheer Parys.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over verontrustende opvoedingssituaties – 1476 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Voorzitter, minister, we hebben het hier al eerder gehad over de manier waarop de maatschappij zou moeten omgaan met verontrustende opvoedingssituaties. Dat is heel delicaat. Als een kind acuut gevaar loopt, hebben we enerzijds de plicht om in te grijpen en soms moeten we drastische maatregelen nemen zoals een plaatsing. Anderzijds durfde men in het verleden weleens te vervallen in een houding van 'wij weten het beter' waarbij kinderen zijn weggehaald zonder dat dit nodig was, met alle trauma's van dien. Het is dus altijd afwegen tussen het risico dat kinderen te lang in een gevaarlijke situatie blijven zitten en het risico dat gezinnen onnodig uit elkaar worden getrokken.

Ik verwacht allerminst de meest concrete antwoorden op mijn vragen. Ze zijn niet bedoeld als volledig allesomvattend en sluitend. Een aantal richtlijnen echter zou wat meer klaarheid kunnen scheppen voor hulpverleners. Partijen in de jeugdhulp geven aan dat ze graag duidelijkere handvatten willen waarop ze kunnen terugvallen. Ze vragen een duidelijkere omschrijving van begrippen als 'vrijwilligheid' en 'maatschappelijke noodzaak'. We hebben tijdens de hoorzitting gehoord dat ze soms botsen op de invulling van die begrippen.

Als ik op bezoek ga in instellingen hoor ik geregeld dat men inzake de vrijwilligheid niet goed weet hoe men dat moet inschatten. Men lijkt soms te denken dat vrijwilligheid automatisch inhoudt dat als een ouder zegt te willen meewerken, dit ook als dusdanig moet worden aangemerkt, ook al gebeurt in de feiten iets anders en blijft het kind in een gevaarlijke situatie.

Aan de andere kant zeggen hulpverleners dat wanneer ze dan toch de stap zetten, het ondersteuningscentrum jeugdzorg (OCJ) aarzelt om verder te gaan. Dat is een

heel moeilijke situatie voor een hulpverlener. Wanneer men zelf de stap zet naar een OCJ maar er dan niets gebeurt inzake kwalificatie en verdere opvolging van de maatschappelijke noodzaak, dan is het vertrouwen met het gezin helemaal verbroken. Daarna met dat gezin aan de slag moeten, is heel moeilijk. Daar zitten ze vast. Ze hopen met een iets duidelijkere definitie van de begrippen gemakkelijker de juiste inschatting te kunnen maken. Ziet u daar heil in?

Ik herinner u aan het voorstel van resolutie dat ik heb ingediend met mevrouw Van den Brandt. Er was ook een gelijkaardige vraag van de meerderheidspartijen. Hoe schat u de grens in tussen vrijwilligheid en onvrijwilligheid? Bent u bereid duidelijkere richtlijnen te geven met betrekking tot die begrippen? Hebt u al een idee van de omschrijving? Ik verwacht geen sluitende, allesomvattende definitie maar wat meer handvatten opdat het omslagpunt waar gemandateerde voorzieningen en jeugdrechter tot uithuisplaatsing moeten overgaan, duidelijker wordt. Het gaat immers om verontrustende situaties waarbij kinderen gevaar lijken te lopen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mevrouw Van den Bossche, in het decreet Integrale Jeugdhulp van 12 juli 2013 worden de begrippen 'maatschappelijke noodzaak' en 'vrijwillige jeugdhulpverlening' gedefinieerd. 'Maatschappelijke noodzaak' is de kwalificatie die na onderzoek door een gemandateerde voorziening aan een verontrustende situatie wordt gegeven en die de noodzaak vastlegt om jeugdhulpverlening in te schakelen. 'Vrijwilligheid' verwijst naar de vrijwillige medewerking van de betrokken partijen, 'vrijwillige jeugdhulpverlening' is jeugdhulpverlening die berust op een vrijwillige medewerking van de betrokken partijen en die dus geen gerechtelijke jeugdhulpverlening is.

Dit zijn algemene definities, zoals we deze ook in andere decreten kennen en die een brede waaier van concrete situaties moeten omvatten en van de professionals binnen de jeugdhulp in elke concrete situatie een beoordeling vragen.

We willen toch benadrukken dat de basis voor maatschappelijk noodzakelijk geachte hulp het feit is dat een situatie waarin een minderjarige vertoeft als verontrustend wordt ingeschat. Ook hier is het decreet duidelijk: bij verontrustende situaties gaat het om situaties die door een hulpverlener, een cliënt of een derde als verontrustend worden ingeschat omdat ze de ontwikkelingskansen van een minderjarige bedreigen of de psychische, fysieke of seksuele integriteit van een minderjarige of van een of meer gezinsleden aantasten of een combinatie van beide omvatten. Hier komt dus duidelijk het belang van de integriteit van de minderjarige of het vrijwaren van zijn of haar ontwikkelingskansen op de voorgrond.

Als jeugdhulpaanbieders inschatten dat ze zelf niet langer de ontwikkelingskansen of de integriteit van de minderjarige of van een of meer leden van het gezin waartoe de minderjarige behoort, kunnen vrijwaren, richten ze zich tot een gemandateerde voorziening.

Maatschappelijke noodzaak verwijst dus expliciet naar het interventierecht van een samenleving. De gemandateerde voorziening bevindt zich in dezen op een specifieke plaats in het continuüm van compleet vrijwillige over aanklappende of onderhandelde tot gedwongen hulpverlening. De gemandateerde voorzieningen opereren op het kruispunt van de aanklappende, onderhandelde hulpverlening en de gedwongen hulpverlening. Vrijwillige hulpverlening – dat moeten we duidelijk beklemtonen – is geen vrijblijvende hulpverlening, aangezien hier steeds de integriteit van de minderjarige primeert.

We moeten hierbij ook toevoegen dat we in het raam van het Mozaïekdecreet een wijziging opnemen in de modaliteiten voor de vordering in hoogdringende situaties. U hebt het juist geschetst en we hebben het hier ook gehoord tijdens de

hoorzitting: men dreigt soms bepalingen uit het decreet te beschouwen als een formele checklist, waarbij men zegt dat, zodra er sprake is van vrijwilligheid, er geen escalatie vanuit de hulpverlening mogelijk is. We denken dat dat geen juiste interpretatie is van het decreet. Met het Mozaïekdecreet willen we die bepaling aanscherpen. We willen immers duidelijk stellen dat te allen tijde het belang van het kind en de jongere primeert over de eventuele ingeschatte vrijwilligheid.

Het beoordelen en inschatten van situaties is dus inherent aan hulpverlening, ook aan de jeugdhulp in verontrustende situaties. Bij voorkeur gebeurt dat in overleg met de betrokkenen, cliënten, context en hulpverlening, methodisch en op basis van een gedeelde zo nodig multidisciplinaire besluitvorming. Zowel in de vormen over het omgaan met verontrustende situaties als in informatieve bronnen onder meer op het Vlaams Loket Jeugdhulp vinden jeugdhulpaanbieders handvatten, zoals bijvoorbeeld checklists, om om te gaan met verontrustende situaties.

Die inschatting en beoordeling gebeurt samen met alle betrokkenen en is procesmatig en methodisch ondersteund. Dat behoort tot de kern van het werken in de jeugdhulp. Informatiedeling is hierbij een bijzonder aandachtspunt. Daar kom ik dadelijk nog op terug.

In een verduidelijking van onze reactie en de opvolging van de aanbevelingen die overal werden gedaan in verband met de integrale jeugdhulp, zijn we hier vorige week duidelijk op ingegaan. We hebben duidelijk gepleit voor een meer duidelijk en getrapt systeem in de aanpak van verontrustende situaties. Door het expliciteren van een getrapt systeem, een knipperlichtsysteem, in situaties van verontrusting – gaande van algemene informatie, advies en doorverwijzing voor de burger, een algemene opdracht voor elke hulpverlener, over een ondersteunende rol van de gemandateerde voorzieningen, tot een interveniërende opdracht in geval van maatschappelijke noodzaak – willen we een effectieve aanpak van en ook de continuïteit in situaties van verontrusting verzekeren.

Ondertussen heeft 1712 als aanbod voor de burger op de eerste lijn zijn plaats verworven. Hulpverleners van de centra algemeen welzijnswerk (CAW's) en de vertrouwenscentra kindermishandeling (VK's) staan de burgers bij. Elke burger kan er met een vraag over geweld, misbruik en kindermishandeling terecht voor informatie, advies en doorverwijzing. In een context van verontrusting is dat belangrijk. We vermelden het nummer hier ook expliciet omdat de toegang tot 1712 voor kinderen en jongeren verbeterd is, onder meer door een aan hun leeftijd aangepaste website. Deze maand start een gerichte campagne op maat van kinderen en jongeren om deze site meer bekend te maken.

Kunnen omgaan met verontrusting is in het kader van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp een taak van elke hulpverlener en niet alleen van de gemandateerde voorzieningen. Verantwoordelijkheid opnemen in verontrustende situaties is daarom vandaag een grote uitdaging voor alle hulpverleners. Daarbij is het belangrijk dat we ieders rol goed omschrijven en afbakenen. Het herkennen van signalen, het aangaan van een constructieve dialoog met ouders, kinderen en jongeren, het opstellen van een hulpplan en ook het weten hoe in te grijpen als kinderen, jongeren of hun ouders zelf niet expliciet om hulp vragen enzovoort: het blijven evenveel uitdagingen voor vele hulpverleners.

Daarom moet er, zowel op Vlaams als op regionaal niveau, worden geïnvesteerd in het verhogen van competenties bij hulpverleners via vorming en sensibilisering. We reiken de hulpverleners methoden aan om adequaat te handelen in verontrusting. We doen dat vanuit het principe van partners in veiligheid, een benadering die geïnspireerd is door onder meer oplossingsgericht en krachtgericht werken en door positieve heroriëntering. De focus is het samenwerken in verontrusting, gericht op veiligheid van de minderjarige en met aandacht voor de valkuilen in het werken in de context.

Met die keuze sluiten we aan bij de opleiding Signs of Safety, die we al aanboden en nog zullen herhalen. Ook alle consulenten van de ondersteuningscentra jeugdzorg volgen of volgden die opleiding en voeren de bijhorende methodiek stapsgewijs in in hun aanpak en het werken op het terrein.

Elk Intersectoraal Regionaal Overleg Jeugdhulp kan, inspeland op de noden die de partners formuleren, aanvullend eigen initiatieven nemen en accenten leggen. Ook met betrekking tot de afstemming met de partners in de regio – de gemandateerde voorzieningen, politie, parket, hulpverlening, crisisjeugdhulp enzovoort – maken we dit aanbod mogelijk.

We maken hiermee ook duidelijk dat het vrijwaren van de integriteit en de veiligheid van de minderjarige bij het inschatten van verontrusting altijd primeert.

We verwijzen hier ook naar de initiatieven opgenomen in het Mozaïekdecreet inzake de hoogdringende situaties tot wijziging van het decreet Integrale Jeugdhulp. We gaan die bepaling 'aanpak in hoogdringende situaties' anders libelleren na de goedkeuring van het Mozaïekdecreet. In het spanningsveld tussen de inschatting van de medewerking van de omgeving enerzijds en de integriteit van het kind of jongere anderzijds in verontrustende situaties, moet het duidelijk zijn dat de veiligheid de eerste overweging is.

In de schoot van de voorbereiding van de Conferentie over het Jonge Kind, wordt de visie in het omgaan met verontrusting verder verfijnd. Gedragen standpunten zullen aangereikt worden als bouwstenen voor een verdere remediëring van de organisatie van omgaan met verontrusting in de jeugdhulp.

Naast het feit dat elke hulpverlener zijn eigen verantwoordelijkheid neemt in situaties van verontrusting, is het belangrijk dat zij voor ondersteuning terecht kunnen bij de gemandateerde voorzieningen. Een makkelijke en snelle dialoog tussen hulpverleners en de gemandateerde voorzieningen moet een alert optreden in individuele situaties bevorderen en continuïteit in de hulpverlening versterken.

De consulenten van de Ondersteuningscentra Jeugdzorg treden dan ook meer ondersteunend op naar aanmelders en consultvragers.

Naast vereenvoudigen, maken we daartoe ook de consultfunctie van het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg meer toegankelijk. We stellen deze functie ook 'outreaching' ter beschikking. We investeren bijkomend in coaching, intervisie en participatieve besluitvorming in individuele casussen.

Elke aanmelding bij een Ondersteuningscentrum Jeugdzorg resulteert in een case-onderzoek. We schaffen de fase vraagverheldering af. We spreken in een jeugdhulp die uitgaat van vertrouwen in elkaars expertise niet meer van de notie 'onontvankelijk'. Wanneer blijkt dat er geen sprake is van maatschappelijke noodzaak, maar wel van verontrusting, zal er een begeleide doorverwijzing gebeuren naar een andere partner in de hulpverlening. Verder heffen de Ondersteuningscentra Jeugdzorg het onderscheid tussen observerend en interveniërend casemanagement op. Als de beslissing genomen is dat maatschappelijke noodzaak in het geding is, zal het ondersteuningscentrum de regie op zich nemen.

In alle casussen voorzien we in interveniërend casemanagement. Dit betekent dat het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg de doelstellingen van de hulpverlening bepaalt, het hulpverleningstraject begeleidt en contactpersoon-aanmelder is voor de intersectorale toegangspoort. Dit komt tegemoet aan de vraag naar een meer ondersteunend en actief optreden van de overheid in situaties van verontrusting.

Het is cruciaal dat de twee gemandateerde voorzieningen, de Vertrouwenscentra Kindermishandeling en de Ondersteuningscentra Jeugdzorg, zich meer afgestemd

positioneren en ook consistent optreden. Ze maken daar momenteel werk van. Er loopt een gezamenlijk proces van afstemming en samenwerking. Die afstemming focust op de praktijkwerking, op de procedure maatschappelijke noodzaak en op de aangehaalde consultfunctie. De Ondersteuningscentra Jeugdzorg en de Vertrouwenscentra Kindermishandeling slaan zo samen de weg in naar een duidelijker, eenduidig optreden, om te komen tot de best mogelijke ketenaanpak, het uitklaren van het begrip vrijwilligheid, het bepalen van een actieve tussenkomst van de gemandateerde voorziening, en dat vanuit een doordachte en effectieve methodische benadering: twee partners voor één aanpak van verontrusting.

De sector van de vertrouwenscentra kindermishandeling wordt ondertussen bijkomend versterkt en de samenwerking tussen de verschillende provinciaal georganiseerde vertrouwenscentra wordt geconsolideerd. Een samenwerkingsvorm die als koepel met rechtspersoonlijkheid fungeert voor alle centra zal zorgen voor een intense samenwerking zowel op het vlak van inhoud, communicatie, expertise als deskundigheid.

Om een aanvraag voor een onderzoek naar maatschappelijke noodzaak meer hanteerbaar te maken, expliciteren we het beoordelingsproces van een aanvraag. We verhelderen zo welke informatie een aanvraag precies moet bevatten. Op die manier is het voor aanmelders duidelijker wat wordt verwacht en verloopt de aanvraag eenvoudiger.

In situaties van verontrusting is informatie-uitwisseling tussen Welzijn, politie en Justitie een cruciaal en uiterst belangrijk, zelfs bepalend gegeven. We willen dan ook maximaal de voorwaarden scheppen die deze uitwisseling mogelijk maken. Daarvoor vertrekken we van en bouwen we voort op wat momenteel in een aantal regio's, Antwerpen en Limburg op kop, is gegroeid en nog doorgroeit. Bedoeling is te komen tot een kader dat structureel overleg tussen de genoemde partners in elke regio in Vlaanderen op een analoge manier, identiek juridisch verankerd, mogelijk maakt.

De thematische invalshoek die we daarvoor kiezen is die van intrafamiliaal geweld en kindermishandeling. Als organisatorische referentie richten we dan de blik op de 'family justice centers' zoals die nu in Limburg, Antwerpen en, in aanzet, in Vlaams-Brabant tot stand komen.

De keuze voor deze thema's sluit aan bij de realiteit op het terrein. Waar mogelijk zoeken we aansluiting bij andere thema's waarvoor informatie-uitwisseling tussen de genoemde partners cruciaal is. We denken dan bijvoorbeeld aan de problematiek van radicalisering, goed beseffend dat de finaliteit in die context – maatschappelijke veiligheid – niet zomaar kan worden getransponeerd naar die van intrafamiliaal geweld en kindermishandeling. Concreet zullen we focussen op de modaliteiten voor het werken met de instrumenten risico-inschatting, casusoverleg en casuscoördinatie. Zo vinden de werkingsprincipes van de experimenten van enkele jaren geleden, het protocol van moed en CO3, hun weg in de jeugdhulp.

Wanneer risico-inschatting – tijdelijke en gerichte informatie-uitwisseling tussen hulpverlening, politie en parket in acute situaties van intra-familiaal geweld en/of kindermishandeling – niet volstaat, kan casusoverleg worden ingezet. Dit instrument impliceert periodiek overleg dat in welomschreven omstandigheden kan worden aangevraagd door hulpverleners en parketmagistraten met het oog op een gezamenlijke bespreking van een chronische situatie van kindermishandeling en/of intrafamiliaal geweld. In laatste instantie komt dan casuscoördinatie in beeld. Deze aanpak is een specifieke manier van multidisciplinaire samenwerking, waarbij de betrokken actoren structureel en casusgericht samenwerken en de uitvoering van hun taken, met oog voor eenzelfde doelstelling op elkaar afstemmen.

Los van de drie beschreven instrumenten zetten we verder in op informatie en sensibilisering over wat op vandaag al mogelijk is binnen de bestaande regelgeving

van het beroepsgeheim. We willen de handvatten en methodieken voor risicotaxatie in onze sectoren verfijnen en uitbouwen, en waar mogelijk afstemmen op deze van Justitie en politie.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, ik probeer uit de vele informatie dat stukje antwoord te puren waar ik specifiek naar vroeg. Ik heb begrepen dat u pogingen zult ondernemen om de begrippen wat duidelijker te omschrijven en dat u zult trachten te komen tot een soort eenvormigheid binnen het landschap over de manier waarop die begrippen worden ingevuld en toegepast, zowel aan de kant van de hulpverlener die de vrijwilligheid moet inschatten van de medewerking van de opvoeders bij verontrustende opvoedingssituaties, als aan de kant van het OCJ, het VK, de gemandateerde voorziening voor het eventuele vervolg dat daaraan wordt gegeven. Als ik dat juist heb begrepen, wil ik u daarvoor danken. Ik zal dat verder opvolgen. Het is belangrijk dat hulpverleners zeer goed weten wat de meest zinvolle manier van handelen is in situaties waarbij de integriteit van het kind te allen tijde voorop moet staan.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitvoerige toelichting. Deze thematiek is hier vorig jaar tijdens de hoorzittingen naar aanleiding van één jaar decreet Integrale Jeugdhulp meermaals aan bod gekomen. Ik denk dat het ons allemaal een beetje heeft verontrust te horen op welke manier de terminologie rond vrijwilligheid werd geïnterpreteerd. Zoals u terecht zei, staat vrijwilligheid niet gelijk met vrijblijvendheid. Veiligheid van kinderen en jongeren moet absoluut voorop staan. We hebben dat element meegenomen in de resolutie die we ter afsluiting van de hoorzittingen hebben aangenomen. We vroegen uitdrukkelijk om "de invulling van vrijwilligheid niet dusdanig te laten oprekken dat de integriteit van kinderen en jongeren hieraan ondergeschikt wordt."

Ik heb begrepen dat u op velerlei domeinen, maar zeker ook via de bepalingen in het Mozaïekdecreet, een oplossing zult aanreiken. Dat is ook nodig, want op de veiligheid van kinderen en jongeren mogen we niet toegeven.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik vond uw antwoord heel uitgebreid en zal elk element becommentariëren. Het was ook een heel goede vraag van mevrouw Van den Bossche.

Als minister reikte u een aantal handvatten aan, zoals mevrouw Van den Bossche ook vroeg. Ik ben blij met het Mozaïekdecreet waarin zal worden geëxpliciteerd dat vrijwillige hulpverlening niet betekent dat het niet kan escaleren. Dit zal iets blijven dat altijd zal neerkomen op de inschatting die gemaakt wordt, meestal door een team van hulpverleners. Daarom is het heel goed dat er ingezet wordt op competentieverrijkende cursussen voor iedereen die in de hulpverlening werkt en die moeilijke beslissingen moet nemen. Als beleidsmakers kunnen we niet veel meer doen dan dat aanreiken en hopen op competente mensen die veel met gezond verstand die inschatting maken, zolang onze regels duidelijk zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over Jeugdhulp 2.0 – 1526 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Van Malderen

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, vorige week zette u, naar aanleiding van een symposium dat in het Vlaams Parlement georganiseerd werd door de kinderrechtencommissaris, een aantal zaken op een rij. De jeugdhulpsector in Vlaanderen kreeg in 2014 een grondige hervorming met het decreet Integrale Jeugdhulp. Zopas is al gezegd dat we daarover hoorzittingen hebben gehouden in deze commissie en een resolutie hebben aangenomen.

Op 10 maart 2016 stelde u uw nieuw plan voor de jeugdhulp in Vlaanderen voor: Jeugdhulp 2.0. Dat plan gaat heel breed, van het vroegtijdig opsporen van mogelijke psychische en andere problemen tot nadenken over het toekomstig Vlaamse jeugdsanctierecht. De jeugdhulp in Vlaanderen kent al langer een tekort aan opvangcapaciteit. De vraag is vaak groter dan het aanbod. Om daarop in te spelen werden eerder al capaciteitsmaatregelen genomen, zoals extra modules contextbegeleiding en extra capaciteit voor meisjes in gemeenschapsinstelling De Zande. Maar naast die eerder afgesproken investeringen wilt u ook nog dit jaar de wachtlijst van infrastructuurinvesteringen in de jeugdhulp wegwerken. Dat zou neerkomen op een investering van bijna 22 miljoen euro.

Ook zal worden ingezet op administratieve vereenvoudiging. De procedure voor het veelbesproken digitale A-document wordt verder gebruiksvriendelijk gemaakt, vereenvoudigd en versneld. De kinderziektes zouden verdwijnen. Beter afspraken moeten ook voorkomen dat een kind of jongere tussen twee stoelen valt of van het kastje naar de muur wordt gestuurd. U denkt ook aan specifieke netwerken voor wanneer er bijvoorbeeld overbruggingshulp nodig is. Die netwerken zouden daarvoor een financiële incentive krijgen.

Tot slot kan de aansturing vanuit de overheid beter, of toch minder versnipperd. Op langere termijn wilt u dat heel de jeugdhulp wordt aangestuurd vanuit één Vlaams agentschap. Als eerste tussenstap wilt u de verantwoordelijken van Kind & Gezin, Jongerenwelzijn en het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG) samenbrengen in een stuurgroep.

Het is goed dat u alles op een rij zette en dat het geen nieuw plan is. Er is sprake van één programmatie voor jeugdhulp, zodat we ook tot een goede regionale spreiding komen. U gaat op lange termijn follow-uponderzoek doen, en daar ben ik zeer tevreden mee.

Mijn eerste vraag is heel concreet: wat is de stand van zaken met betrekking tot het A-document? We zouden de complexiteit ervan reduceren. Er zou gewerkt worden met een Hackaton. Wat is de stand van zaken? Volgens de resolutie die we aan de Vlaamse Regering hadden gericht, moest er eigenlijk op 1 februari al gerapporteerd worden. Ik zie dat de timing nu wel een beetje opschuift: er wordt over dit jaar gesproken en niet meer over begin van dit jaar.

Hoe ziet u de netwerken binnen de Jeugdhulp? Zijn dat bestaande netwerken of zult u nieuwe oprichten? Welk bedrag is daarmee gemoeid? Wat is de financiële incentive waarover wordt gesproken? Zijn er nog stappen gepland? Wat is het traject waarin u naar zo één aansturing wil gaan van alles wat met Jeugdhulp heeft te maken? U kondigt een stuurgroep aan, maar wat zit er in de pijplijn? Wat zijn de mijlpalen?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: De idee om via een creatieve, innoverende aanpak het A-document te vereenvoudigen, is natuurlijk een goed idee. We komen hier straks op terug. Ik wil toch eerst een aantal aanvullingen te maken. Als we het hebben over het A-document, dan hebben we het over één systeem dat toegang geeft tot de meest ingrijpende hulp voor kinderen en jongeren. We moeten dit systeem natuurlijk continu vereenvoudigen en verzoenen met een jeugdhulp

waarin flexibel inzetbaar aanbod een belangrijke verworvenheid is. Maar de keuze om ook vanuit het perspectief van de cliënt te evolueren naar één systeem dat transparant is en vooral vermijdt dat informatie telkens opnieuw moet worden opgevraagd, is geen keuze die we zomaar overboord kunnen gooien.

Daarom is het ook belangrijk de al gerealiseerde vereenvoudigingen te evolueren. Sinds 1 januari worden alle A-documenten die worden aangeleverd door alle erkende multidisciplinaire teams (MDT's), beschouwd als consensusdossiers. Dat verhoogt de snelheid waarmee aanvragen kunnen worden goedgekeurd aanzienlijk. Dit is nu ongeveer twee maanden in werking. We moeten zien of dit al leidt tot andere signalen vanuit het werkveld, in eerste instantie vanuit de multidisciplinaire teams, die het overgrote deel van de A-documenten invullen.

Daarnaast werd ook verduidelijkt wie precies bij het aanvragen van hulp zijn akkoord moet geven, en door te veronderstellen dat de cliënt akkoord gaat bij bevestigingen, moeten die niet langer uitdrukkelijk gegeven worden. Ook is INSISTO nu ook voor een aantal beroepsgroepen zoals kinder- en jeugdpsychiaters toegankelijk. Een belangrijke wijziging bestaat erin dat alle aanmelders nu samen aan een A-document kunnen werken in de ontwerpfase wanneer de cliënt akkoord gaat.

Eind maart 2016, dus nog deze maand, worden nog een aantal vereenvoudigingen in INSISTO doorgevoerd. Zo zullen verschillende tekstvelden worden samengevoegd waardoor de fragmentatie van de informatie afneemt en het aantal verplichte velden aanzienlijk vermindert. We moeten ook in 2016 bekijken wat de impact is van het evalueren van het aantal typemodules op de gebruiksvriendelijkheid van het A-document. Na het intensief gebruik van de typemodules in de toegangspoort en de typemodules rechtstreeks toegankelijke hulp in rechtstreeks contact met de cliënten gedurende de voorbije twee jaar, kunnen sommige sectorale typemodules die naar eenzelfde type hulpaanbod verwijzen, worden samengevoegd tot intersectorale typemodules. Deze en andere acties met betrekking tot de modules kunnen de samenwerking van diensten en het gecombineerd inzetten van jeugdhulp in verschillende sectoren vereenvoudigen en dus faciliteren, zoals in de resolutie gevraagd. Immers, naast de gebruiksvriendelijkheid van het A-document zelf, is het even belangrijk ook kritisch te kijken of er winst kan worden gemaakt in het flexibel omgaan met modules.

Komen we dan tot de Hackathon. U zult gemerkt hebben dat deze actie ook expliciet is opgenomen in de stand van zaken die vorige week is voorgesteld. We geven het gebruik ervan een plaats in de vereenvoudiging van de documenten en applicaties die worden gebruikt binnen de jeugdhulp. Voor alle duidelijkheid, de Hackathon zien we in deze als een creatieve aanbestedingsprocedure, om gebruiksvriendelijke toepassingen binnen de jeugdhulp mogelijk te maken.

Na gesprekken met onder andere Digipolis heeft het agentschap Jongerenwelzijn de aanpak van de Hackathon ingevoegd in een lopende opdracht rond de verbeteracties in het kader van het IT-landschap in de jeugdhulp. Momenteel is een externe consultant, namelijk PricewaterhouseCoopers, sinds januari bezig om het applicatielandschap van de integrale jeugdhulp in kaart te brengen met als bedoeling essentiële ingrepen voor verbetering te formuleren. Dit is belangrijk. Het betekent dat een externe consultant zich momenteel ook mee buigt om vanuit die expertise die vereenvoudiging te onderbouwen. Dat houdt in dat er in de periode januari-maart verschillende werksessies worden gehouden met het oog op de verbetering van de gehanteerde informaticasystemen binnen de jeugdhulp, zoals DOMINO, INSISTO, maar ook applicaties bij externe partners zoals het CLB en Kind en Gezin. Vanaf half maart tot en met mei zal de consultant alle bevindingen oplijsten in verbeteracties. Hierbij is ook expliciet de vraag gesteld om de effectiviteit en de rentabiliteit van het werken met een Hackathon op te nemen. We zullen daar dus over anderhalve maand meer zicht op hebben.

Parallel daarmee wordt bij andere partners in de overheidscontext gekeken naar best practices en ervaringen met informatiesystemen die snel veranderende processen in grote samenwerkingsverbanden ondersteunen. Hierbij gaat ook aandacht naar de mogelijkheden om via externe partijen te verkennen of 'apps' ontwikkeld kunnen worden op maat van diverse gebruikersgroepen, het aspect van beveiliging van 'apps' in functie van persoonsgegevens en marktverkenning naar externen met ervaring van Hackathons in overheidscontext.

In Jeugdhulp 2.0 wint het regionale karakter verder aan belang. Immers, de gedeelde verantwoordelijkheid, de gedeelde hulp en samen kansen creëren voor kinderen en jongeren gebeurt in fine rondom de cliënt.

De IROJ's (Intersectoraal Regionaal Overleg Jeugdhulp) krijgen meer slagkracht. De netwerken kinderen en jongeren in geestelijke gezondheidszorg en de netwerken crisisjeugdhulp onderschrijven het belang ervan. Netwerken creëren is geen doel op zich, het installeren van continuïteit wel. Het is aan elke regio om te kijken wat kan, om aan te sluiten bij bestaande netwerken of netwerken nieuw leven in te blazen of nieuwe casusgebonden of tijdelijke netwerken te creëren, zolang het maar antwoord biedt op de vraag.

De regionale netwerkaanpak willen we faciliteren en ondersteunen. Dit zal zowel geldelijk als personeelsmatig gebeuren. De omvang van de personele ondersteuning zal worden bekeken in het licht van het overnemen van de persoonsgebonden bevoegdheden van de provincies. De omvang van de geldelijke ondersteuning zal worden bekeken, bijvoorbeeld door het toekennen van een werkingsbudget aan regionale overlegplatforms.

We voorzien voor de gewijzigde governance in een dubbel spoor. Enerzijds, in een eerste fase en op de heel korte termijn, nemen Jongerenwelzijn, Kind en Gezin en het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin het voortouw op het managementniveau. We verwachten van dit orgaan een performante uitvoering en uitrol van het actieplan. Het managementniveau wordt ondersteund door een gerationaliseerde gemengde stuurgroep, waarin de verschillende sectoren en de gebruikers vertegenwoordigd zijn, die het beleid adviseert.

Anderzijds willen we de transitie maken naar één agentschap dat de jeugdhulp in Vlaanderen en Brussel aanstuurt. Op die manier zullen we een coherenter, geïntegreerder en krachtadiger beleid kunnen voeren. Het spreekt vanzelf dat dit een omvangrijke transitie is die mensen en middelen in één agentschap inkantelt. We grijpen deze beweging aan om instrumenten inzake erkenning en subsidiëring en de inhoud van het zorgaanbod beter af te stemmen.

We willen deze transitie zorgzaam uitvoeren en plannen de realisatie ervan dan ook op een langere termijn. We verwachten van het nieuwe sturende managementniveau dat het ook deze transitie voorbereidt. Daarnaast zorgen we ook voor een heldere pendant op niveau van advisering. Het is evident dat we ook evolueren naar één adviesorgaan voor de jeugdhulp in Vlaanderen. We doen dit door de uitbreiding van het Raadgevend Comité Jongerenwelzijn en verwachten ook hier een duidelijker en krachtiger optreden.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik heb al gezegd dat er heel wat goede facetten opgenomen zijn in Jeugdhulp 2.0, maar uw antwoord roept bijkomende vragen op.

De eerste heeft betrekking op governance. Ik keur het goed dat wordt gemikt op één aansturing, maar de interimuitvoering stemt me bezorgd. U spreekt over een stuurgroep, bestaande uit Jongerenwelzijn, Kind en Gezin en het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Wie is er de baas? Uiteraard bent u dat, maar

wie van de drie moet ik aanspreken als er iets misgaat? Hoe is de hiërarchie en de relatie tussen deze drie? Ik vrees immers dat op deze manier heel wat tussen de mazen van het net kan vallen.

De tweede slaat op de opdracht aan PwC. Kunnen we daarin inzage krijgen? Dat zou onze opvolging ervan vergemakkelijken. Ik heb immers begrepen dat die opdracht veel ruimer is dan het IT-gedeelte en dat ook wordt gekeken naar de structuren en de processen.

Tot slot heb ik enkele kleinere vragen. Ten eerste, in het document Jeugdhulp 2.0 lees ik dat meer zal worden ingezet op pleegzorg. Dat klinkt mij altijd als muziek in de oren, maar ik begrijp niet goed wat u bedoelt met de zin dat u ook zult onderzoeken hoe bedrijven erbij kunnen worden betrokken.

Ten tweede, het aanbod aan jongvolwassenen. Gisteren vond een symposium plaats over nazorg op Europees niveau en wat jongvolwassenen daarrond kunnen doen. Met betrekking tot 'aftercare' werd het Iers voorbeeld voorgesteld, evenals de inschrijving van een recht op nazorg. Hoe staat u daar tegenover? Het gaat immers over kinderen die volgens mij meestal veel te vroeg worden losgelaten. Wat is de link tussen het symposium en uw plannen?

Ten derde, de intersectorale registraties. Ik ben het daarmee eens, maar kunt u enige toelichting geven bij de praktijk?

Ten vierde, voor deze vraag verwijs ik naar de resolutie met betrekking tot integrale jeugdhulp van vorig jaar. Daarin lees ik dat het aantal modules moet worden vereenvoudigd en verminderd in aantal. In de resolutie werd gevraagd om tegen 1 april 2016 een rapport voor te leggen aan het parlement. In het plan dat u vorige week hebt bekendgemaakt, is sprake van 2016. Zult u ons op 1 april een rapport voorleggen? Ik vind het goed dat allerlei acties worden opgezet, maar u begrijpt dat het parlement probeert toe te zien op de timing, zodat ze zo snel mogelijk zichtbaar zijn op de werkvloer.

Dat is toch een fameuze verschuiving van de timing. Wij hadden in de resolutie gevraagd om tegen februari 2016 met een rapport over alle vereenvoudigingen te komen. Nu wordt, in het document dat u vorige week hebt bekendgemaakt, het A-document voorzien tegen eind 2017. Dat is natuurlijk iets waarvoor wij blijvend aandacht zullen hebben, om die dingen snel op het terrein goed geïmplementeerd te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Toen we hier in de vorige legislatuur het decreet Integrale Jeugdhulp heel uitvoerig bespraken, wisten we dat er een enorme transitie stond te gebeuren, die zich niet zomaar zou voltrekken. We waren er ons allemaal van bewust dat er wellicht een aantal bijstellingen nodig zouden zijn, zaken die de praktijk zou uitwijzen. Dat is zo gebeurd. We hebben vorig jaar tijdens de hoorzittingen heel wat elementen gehoord. Die hebben geleid tot die heel uitvoerige resolutie, die we net voor het zomerreces hebben goedgekeurd. Daarvan ga ik nu niet alle punten overlopen, want dat zou ons ontzettend ver leiden.

Vorige week hebben we dan Jeugdhulp 2.0 gekregen. Minister, in dat document concretiseert u een aantal elementen uit de resolutie. Dat betekent natuurlijk niet dat er ondertussen geen werk zou zijn gemaakt van een aantal dingen uit die resolutie. Ik verwijs naar wat u daarnet hebt gezegd over de gevolgen van aanmeldingen via de MDT's.

Op de studiedag vorige week die werd georganiseerd door het Kinderrechtencommissariaat, hebben we allemaal geleerd dat ook jongeren zelf en ouders ons

ontzettend veel kunnen leren over hoe jeugdhulp eigenlijk het best verloopt. We hadden dat trouwens al hier kunnen vaststellen. Ik lees in Jeugdhulp 2.0 dat er zal worden gezorgd voor een verankering van de cliënten- en ouderorganisaties in de jeugdhulp. Wij hebben daarover zeer recent een conceptnota ingediend.

Ook een element zijn de vertrouwenspersonen. Dat was een van de pijnpunten die hier naar voren kwamen tijdens de hoorzittingen. De figuur van de vertrouwenspersoon is te weinig bekend. Te weinig jongeren doen er een beroep op. Minister, u hebt gezegd dat u werk gaat maken van een poule van vertrouwenspersonen. Ik denk dat dat absoluut nodig is. Kunt u daar meer concrete informatie over geven? Hoe zal dat gebeuren? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat elke jongere er een beroep op kan doen?

De heer Parys verwees al heel terecht naar de overgang van 16-18 jaar naar volwassenheid. Gisteren was een rustige dag, met een oproep naar een traject of een nazorgplan voor iedereen die uitstroomt uit de jeugdhulp. Vorige week hebben we toch nog eens die oproep gehoord van die jongere van Cachet. Het zal voor iedereen duidelijk zijn dat dit niet evident is voor een jongere van 16, 17, 18 jaar, om dan helemaal op eigen benen te staan. De cesuur tussen in de jeugdhulp opgenomen zijn en zelfstandigheid is vaak heel groot. Dat stelt jongeren voor een aantal problemen. Ik pleit ervoor dat we daar zeker altijd voldoende aandacht voor blijven hebben.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mijnheer Parys, die aanpassing van het A-document zal niet op zich laten wachten tot in 2017. Ik heb u een lijst gegeven van de dingen die gaan gebeuren: de velden die verdwijnen, diegenen die geaccepteerd worden zonder problemen, enzovoort. Maar het is wel waar dat we wetenschappelijk laten bekijken of dat document kwalitatief de juiste vragen stelt. We weten dat er voor de minderjarige nog een persoonsvolgend financieringssysteem bijkomt, in de sector minderjarigen met een handicap. Er zijn redenen om dat document ook vanuit dat perspectief te bekijken. Dat is een tweede golf die komt. Maar het is niet zo dat dat document onaangeroerd blijft tot het einde van 2017. Ik heb een aantal dingen uit die timing gezegd.

PricewaterhouseCoopers heeft een ICT-analyse gemaakt, zowel van de huidige applicaties die worden gebruikt als van de interfaces tussen al die applicaties, de processen die door die applicaties worden ondersteund en de data die doorheen de verschillende applicaties stromen. Ik kan u dat bezorgen. Dat maakt deel uit van de openbaarheid van bestuur. Het is niet een grote oefening om die hele structuur te analyseren.

Wat betreft die governance begrijp ik uw frustratie. We worstelen daar ook al een tijd mee. Hoe kun je ervoor zorgen dat de centrumzoekende krachten in het management voldoende groot zijn? Het managementcomité wordt voorgezeten door de leidend ambtenaren van het Agentschap Jongerenwelzijn. Dat is wel duidelijk. We zullen het zo organiseren dat er elke maand wordt vergaderd door het managementcomité en het kabinet. Het wordt door mij voorgezeten omdat ik ervaar dat we daar de verwachtingen van de overheid, zeg maar het parlement en de regering, voldoende duidelijk naar voren moeten blijven schuiven.

Ik heb de indruk dat dit bij onze leidend ambtenaar absoluut de intentie is. De idee dat dit misschien ook moet leiden tot een hertekening van onze eigen organisatie op het niveau van de WVG-agentschappen en het departement, is eigenlijk ontstaan nadat we in september met alle betrokkenen een hele dag hebben doorgepraat over integrale jeugdhulp. Op het einde was er het collectief inzicht dat dit ook zijn consequenties moet hebben in de manier waarop we onszelf organiseren. Ik ben er gerust in dat dit belangrijke stappen vooruit

kunnen zijn. Het feit dat we het raadgevend comité ook zullen aanpassen aan de actieradius van de integrale jeugdhulp, kan ons misschien ook helpen. De grote oefening moet worden gemaakt. Die is niet eenvoudig, maar het feit dat ik het al met zoveel woorden kan zeggen en dat dit gedragen wordt door de beleidsraad van WVG, illustreert dat er intern voldoende voortschrijdend inzicht is om op dat spoor verder te gaan.

Inzake pleegzorg zijn er nog twee aandachtspunten. De verwijzing naar de bedrijven heeft te maken met een nieuwe manier om ook geïnteresseerde kandidaat-pleegouders te bereiken. Het is soms interessant om mensen die in de pleegzorg zijn gestapt, daarvan getuigenis te laten geven omdat dit bepaalde mensen kan aanspreken en motiveren.

Dan kom ik tot het punt van de registraties en het jaarverslag dat van integrale jeugdhulp moet worden opgemaakt. Dat zullen we nu voor de tweede keer hebben en het zal waarschijnlijk nog enkele jaren een work in progress zijn alvorens alles is gestabiliseerd en met elkaar kan worden vergeleken. Ik hoop dat we ook een beeld kunnen krijgen van de werking van de pleegzorgdiensten. Dat zijn organisaties die een aantal jaren geleden door een verplichte fusie in traject zijn gegaan. Dat zal behoorlijk wat inspanningen van eenieder hebben gevraagd. Het is belangrijk om na te gaan in welke fase de verschillende betrokken diensten zich nu bevinden. Ik ga ervan uit dat we daar ook al iets van kunnen zien in het volgende jaarverslag. Er wordt vaak iets vergeten als het gaat over aanbod: de uitbreiding van de pleegzorg is iets dat in de begroting altijd wordt gehonoreerd.

Inzake de aftercare en het Europese programma signaleer ik dat ons Agentschap Jongerenwelzijn daar in de lead zit. Vlaanderen heeft het Europees netwerk mee getrokken. Veel van die aanbevelingen zijn terug te vinden in de integrale jeugdhulp. Het is natuurlijk niet toevallig dat we vorige week hebben aangestipt dat die transitie naar volwassenheid en jongvolwassenheid ook voor ons een punt is. Een van de grote aanbevelingen die wordt gedaan, is om daar vanaf de leeftijd van 16 jaar oog voor te hebben en dat dit niet op het einde plots aan de orde wordt gesteld. De aanbevelingen verwijzen naar het klassieke arsenaal en dat er intersectoraal in de hulpverlening, werk en onderwijs ook een aantal zaken moeten kunnen worden aangereikt. Die intersectorale registratie heeft alles te maken met het jaarverslag. We zouden stilaan moeten proberen om onze data voldoende te aggregeren en intersectoraal definities te maken. Dat zal nu al beter zijn, maar toch niet voor 100 procent. Het zal een tijd duren.

Wat betreft het rapport over de modules, is het voor mij om het even. Het is mijn aanvoelen dat het misschien nog iets te vroeg is om daar echt een heel concreet rapport over te kunnen neerleggen. Als u echt de stand van zaken wilt kennen, dan moet dat rapport worden opgemaakt. We zijn er ons wel van bewust dat daarop moet worden doorgewerkt. Of het op 1 april voldoende vergevorderd zal zijn om er iets aan te hebben, betwijfel ik. Ik denk dat men wat meer tijd nodig zal hebben, maar we kunnen checken waar we staan.

Voor de vertegenwoordiging van de cliënt en de ouders is er gesproken over een forum. Voor ons is dat absoluut een weg te gaan omdat de vertegenwoordiging in de stuurgroep niet zo evident is voor de betrokkenen. Er zijn nogal wat verwachtingen. Misschien is er een andere en betere manier.

Ik wil nog iets zeggen over de vertrouwenspersonen en de pool voor het cliëntoverleg. Het concept van vertrouwenspersonen is iets heel informeel. Je kunt dat niet goed vatten. Het is wel de bedoeling om meer toegankelijke informatie te organiseren over wat kan, wat er wordt verwacht en de deontologische randvoorwaarden. Er moet een veel consistentere verhaal worden gemaakt van de communicatie van integrale jeugdhulp over de vertrouwenspersonen, de

beschikbare mensen voor bemiddeling en cliëntenoverleg en een aantal andere zaken. Eigenlijk zou dat moeten gebeuren met één huisstijl. Er is nu opdracht gegeven om dit te inventariseren en na te gaan hoe dit op een structurele manier in een communicatiebeleid kan worden gevat.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, het is goed dat er plannen worden gemaakt en dat ze in uitvoering zijn. We zullen daar zeker op toekijken.

Wat betreft de problematiek van de jongvolwassenen, probeert men in Leuven al een aantal jaren om de overgang vlot te laten lopen.

De mensen die daarover spreken, zijn vaak heel eerlijk. Ze zeggen dat het in de praktijk wel lukt als de directeurs van de voorzieningen, de centra algemeen welzijnswerk enzovoort met elkaar praten en samen zitten. Maar als je kijkt naar wat er echt gebeurt, merk je dat het tot nu toe geen gigantisch succes is. Die hulpverleners hebben natuurlijk altijd een heel andere ingesteldheid. De ene werkt aanklappend en de andere vindt dat er, gezien de volwassenheid die er is in de hulpverlening, te veel wordt gepamperd.

Dat is een heel moeilijk probleem, waarover we het hier zeker nog zullen hebben. We kunnen daar niet genoeg aandacht aan besteden. Ik kijk er dus naar uit om daarover nog discussies te voeren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.